

Annex 1.1. Diada del 25 de novembre: ACTUACIÓ MUSICAL de la cantant de hip-hop BIGUI.
Lletra de la cançó.

BIGUI

BASTA!

Intro : Desde mi ventana, se ven tus ojos brillar, iluminando cualquier lugar, no tengas miedo a soñar, amiga mía...

seduce tu mente, en un mar de fantasía, tu querías amor, y encontraste dolor...
no dejes ahogarte, rompe el silencio, y corre.. antes de que sea demasiado tarde...

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, ¿Cuántas muertes más? acabaran con mi paciencia

Grito, ¡BASTA! luchemos de verdad, no apartes tu mirada de nuestra realidad.

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, hombres y mujeres tenemos que coger conciencia,

¡BASTA! ¡Queremos libertad! no apartes tu mirada, nohh, de nuestra realidad...
(Bis)

No tratemos de ocultar, esta triste verdad, se corrió el velo, ya no podemos mirar atrás,

no es solo un problema familiar, en esto todos tenemos responsabilidad, esta sociedad,

pide ¡BASTA ya! de derramar mas lagrimas... ¡ni una más!

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, ¿Cuántas muertes más? Acabaran con mi paciencia.

Grito, ¡BASTA! luchemos de verdad, no apartes tu mirada de nuestra realidad.

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, hombres y mujeres tenemos que coger conciencia,

¡BASTA! queremos libertad! no apartes tu mirada, nohh, de nuestra realidad...
(Bis)

Pero ya ha salido el sol... la luz de la igualdad, se empieza a reflejar,
déjame secarte tus lágrimas de plata, regálame en tu cara una sonrisa dorada,
canción dedicada a la mujer maltratada, anulada,

¡Basta! de miedo y violencia de genero, por una causa, gritemos ¡BASTA!

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, ¿Cuántas muertes más? Acabaran con mi
paciencia.

Grito, ¡BASTA! luchemos de verdad, no apartes tu mirada de nuestra realidad.

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, hombres y mujeres tenemos que coger
conciencia,

¡BASTA! queremos libertad! no apartes tu mirada, nohh, de nuestra realidad...

(Bis)

Es cuestión de cultura y educación, la violencia de genero existe por una razón,
ya en el pasado, el hombre era considerado superior,
y la mujer, como los criados, no tenían valor... mujeres solas... abusan de su fe...
toda la vida entre rejas, y sin soltar protestas ni quejas,
mirándolo todo desde el balcón, su casa se convierte en su peor prisión,
si oye... muchos golpes, tu marido, tus hijos, muchos gritos...
y pocas orejas que escuchan, entiendan, comprendan,
ellos están contentos, mientras ellas obedezcan,
cuando en realidad, ellos lo que tienen es una enfermedad, todo es espanto...
piernas rotas...para que no sigamos andando...

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, ¿Cuántas muertes más? acabaran con mi
paciencia.

Grito, ¡BASTA! luchemos de verdad, no apartes tu mirada de nuestra realidad.

Grito, ¡BASTA! de tanta violencia, hombres y mujeres tenemos que coger
conciencia,

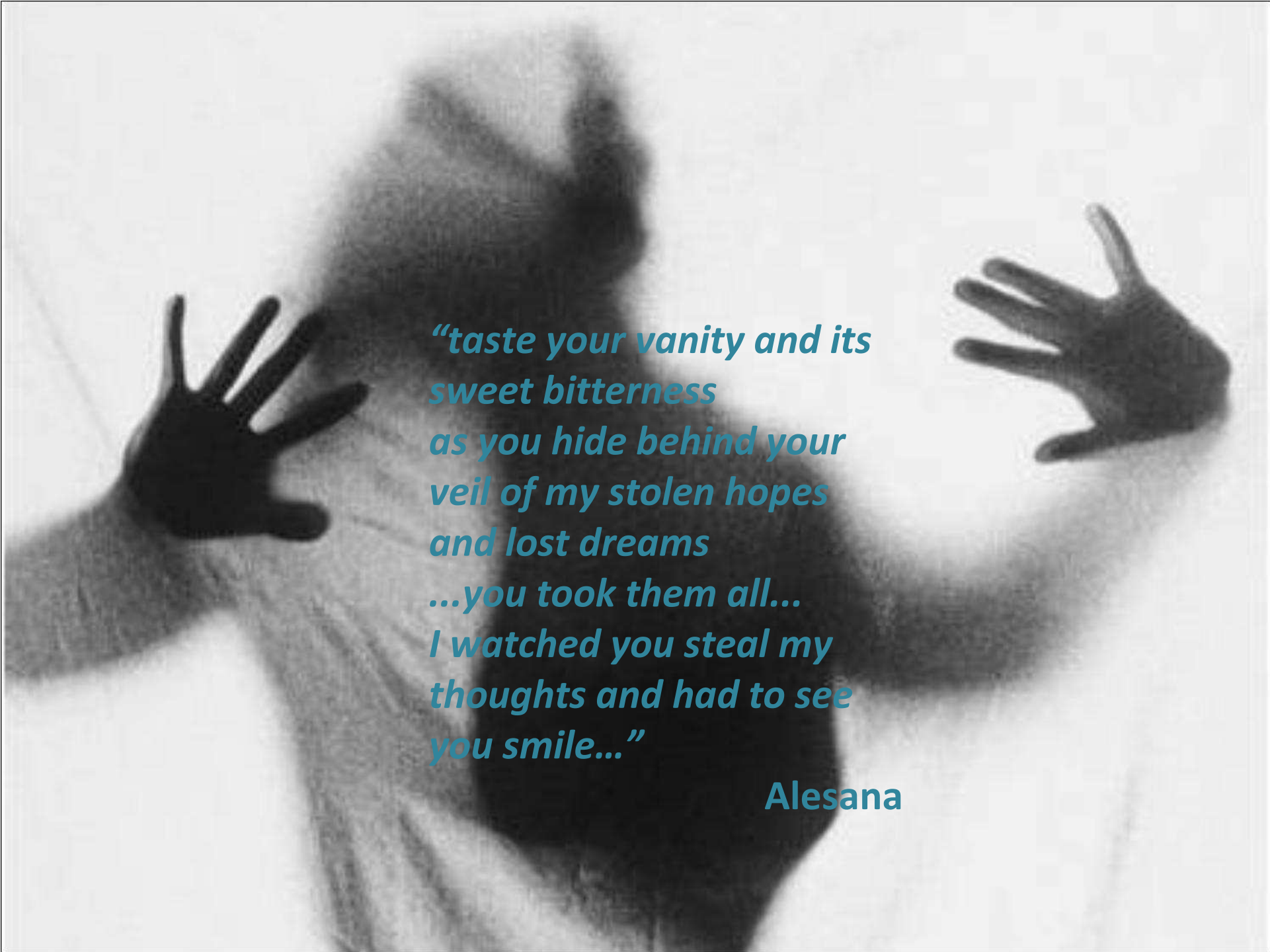
¡BASTA! queremos libertad! no apartes tu mirada, nohh, de nuestra realidad...

(Bis)

Bigui (Abiguel Freixanet)

Annex 1.2. Diada del 25 de novembre. Presentacions alumnat 1r de batxillerat en llengua anglesa.

A black and white photograph of a person's hands pressed against a glass surface, with a quote overlaid in the center. The hands are positioned on either side of the text, with fingers spread. The background is a light, textured surface, possibly a wall or a large pane of glass. The overall mood is one of longing or despair.

*“taste your vanity and its
sweet bitterness
as you hide behind your
veil of my stolen hopes
and lost dreams
...you took them all...
I watched you steal my
thoughts and had to see
you smile...”*

Alesana

TOTS SOM PERSONES
DEMOSTREM-HO

WE ARE ALL PEOPLE
LET'S PROVE IT

ON

EQUAL

TERMS

**It doesn't matter who you are, a man
or a woman.**

We are all people, all the same.

Because we all fight for equality.

A black and white photograph of a person's hands pressed against a glass surface. The hands are positioned on either side of the text, with fingers spread. The background is a light, textured surface, possibly a wall or a large window. The overall mood is one of longing or seeking connection.

There are two people in a relationship.

If there's no communication and affection, abuse and betrayal will find their way.

Communicate

The only way to learn to
love is being loved

Compassion

The dew of
compassion
is a tear

Life

The life is your
best possession, do
not let him take it

We must find light in darkness...

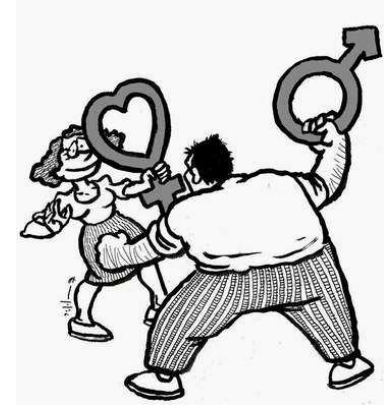
"Nadie puede guardar toda el agua del
mar
en un vaso de cristal,
cuantas gotas tienes que dejar caer
hasta ver la marea crecer,
cuantas veces te ha hecho sonreír
esta no es manera de vivir,
cuantas lágrimas puedes guardar
en tu vaso de cristal

si tienes miedo
si estas sufriendo
tienes que gritar y salir
salir corriendo

Cuantos golpes dan las olas
a lo largo de un día en las rocas,
cuantos peces tienes que pescar
para hacer un desierto del fondo del
mar,
cuantas veces te ha hecho callar
cuanto tiempo crees que aguantaras,
cuantas lágrimas vas a guardar
en tu vaso de cristal ..."

AMARAL

Violence is only
a way to
express

fear

En el mundo tan activo, maldigo,
Como pude creerte amigo, si aún sigo
Peor de lo que estaba, cuando pasaba,
Esas tardes en las que lloraba
por saber la verdad
por un amor de falsedad, soledad,
que me seguía ese día,
que al fin vi amanecer, placer,
inoportuno
cuando vi aparecer el final

Eric Parra

Ella coge un cuchillo y no sabe
qué hacer, si cortarse las venas
o clavárselo a él, si apoyada en
la nevera se deja caer y
llorando le ruega que no le bese
en el mismo lado

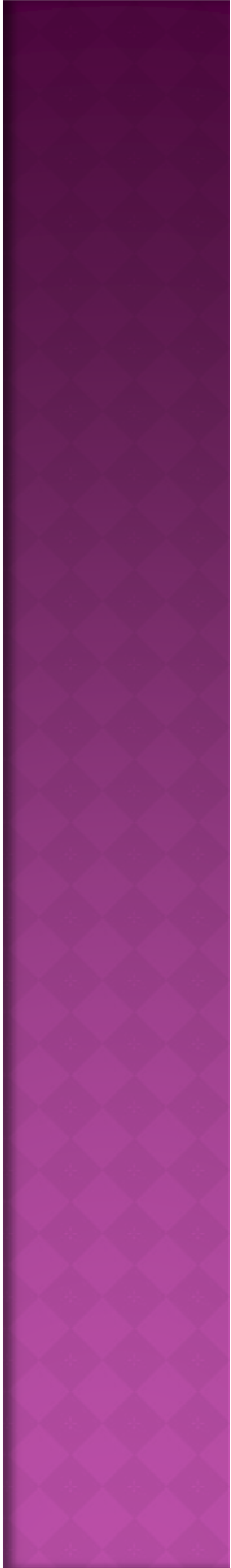
Hoy vas a descubrir que el mundo es solo para ti, que nadie puede hacerte daño, nadie puede hacerte daño. Hoy vas a comprender que el miedo se puede romper con un solo portazo!

Hoy vas a hacer reír, porque tus ojos se han cansado de ser llanto, de ser llanto.

Hoy vas a conseguir reírte hasta de ti y ver que lo has logrado!

***NOVEMBER 25
INTERNACIONAL DAY
AGAINST GENDER VIOLENCE***

*It was not until 17 December 1999 that through resolution 54/134 the UN General Assembly declared November 25 to be the **International Day for the Elimination of Violence against Women.***

*November 25 was chosen in commemoration of the **Mirabal sisters.***

*It is about the right of
women to be free from all
forms of discrimination*

Women are born free and remain equal to man in rights, social distinctions may be founded only in common use. The natural and inalienable rights of Women and Men are rights of liberty, property, security and above all the resilience in the oppressive.

*It is the right of women to be valued
and educated free of behavior
patterns and social and cultural
practices based on concepts of
inferiority and subordination*

Man and Woman = in EDUCATION

Man and Woman = in HOME

Man and Woman = in LIFE

***The Mirabal sisters,
among other women all
over the world, fought to
defend those rights and
died in the attempt.***

The Mirabal sisters are also known and represented as "Butterflies" as this was Minerva's secret name in her political activities.

Created By the students from 4th ESO

Annex 3.1. Diada del 8 de març: EXPOSICIÓ "Fotògrafes pioneres a Catalunya" (ICD). Del 28 de febrer al 14 de març. Díptic explicatiu de l'exposició.

Fotògrafes pioneres a Catalunya

Carme Gobarde i Camps

Dolores Gil de Parada

Anais Napoleon

Madronita Andreu

Montserrat Andreu

Rosa Szűcs de Truño

Rosa Szűcs de Truño

Carme Garcia de Fernando

Maria Serradell i Suneda

Roser Oriol i Dalmau

Joana Blamés

Montserrat Sagarra

Roser Martínez Rochina

Roser Oriol i Dalmau

Des de l'Institut Català de les Dones ens hem proposat impulsar tot un conjunt de transformacions culturals encaminades a incorporar en tots els àmbits socials el reconeixement de les experiències de les dones i, a la vegada, a liderar la construcció de nous referents de relació entre dones i homes, basats en el respecte i en l'acolliment de la diferència sexual.

Per assolir aquest objectiu, un punt clau és el rescat de l'obra de moltes creadores, pioneres que van innovar l'art amb la seva obra però que continuen inconegudes. Una obra de la qual no hauríem de prescindir, sinó que hauríem d'aprofitar-la socialment com a riquesa ideològica, i compartir-la.

Dins d'aquesta recuperació de la memòria, les dones fotògrafes hi juguen un paper fonamental, com a transgressores en un món que els era vedat i també com a testimonis d'una visió particular de la societat, que trobem plasmada en les seves imatges, trencadores del model patriarcal que les limitava.

Les dones fotògrafes havien de competir primerament amb la seva condició femenina, i després, amb l'esforç per aconseguir la qualitat en el seu treball. Un treball que utilitzaven per fugir de les normes imposades i de la subordinació a les quals estaven condemnades, desafiant la tradicional visió que es tenia de les dones i projectant-ne una altra sense els prejudicis que ens han velat les seves aportacions a la societat.

Aquestes aportacions van revaloritzar els avenços tècnics de l'època, però sobretot van diversificar les mirades. Són imatges compromeses amb la realitat del seu temps, que no difereixen en qualitat de la dels seus companys però que han estat relegades al llarg de la història de la fotografia.

© Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

© Textos i selecció fotogràfica
Mary Nash i Colita

© Fotogràfics
Joana Blamés, Colita, Carme Garcia de Fernando, Roser Martínez Rochina, Roser Oriol i Dalmau, Montserrat Sagarra, Agrupació Fotogràfica de Catalunya, Arxiu Melcior Teixidor, Oriol, Família de Madronita Andreu (Flora Klein), Família de Maria Serradell (Àlvar Faurel), Família de Montserrat Vidal i Barraquer (Eduard Vidal), Museu Frederic Marès, Museu Nacional d'Art de Catalunya, MNAC Fotògrafs, Calveras/Mérida/Sagrissa

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Annex 3.2. Diada del 8 de març: EXPOSICIÓ "Fotògrafes pioneres a Catalunya" (ICD). Del 28 de febrer al 14 de març. Activitats per l'alumnat.

Anaïs Napoleon

Narbona, 1827 - Barcelona, 1916

Anaïs Tifón Casan (*Anaïs Napoleon*) va ser la primera fotogràfica professional a Catalunya. Aquesta gran retratista es va dedicar a la fotografia des de mitjan del segle XIX. Nascuda a Narbona, es va traslladar a Barcelona on va conèixer el que seria el seu marit, Antonio Fernández Soriano, a qui ella anomenava Fernando. Junts van obrir un estudi amb el nom de Napoleon a la Rambla, núm. 17, de Barcelona. Anaïs va ser una de les primeres dones que van fer daguerreotips a Espanya.

Etiqueta publicitària de l'estudi fotogràfic de Fernando i Anaïs Napoleon

Carta de visita, *Dona asseguda amb nena*, segona meitat s XIX

Carta de visita, *Home jove amb llaç al coll*, segona meitat s XIX

Carta de visita, *Dona gran asseguda amb flor als cabells*, segona meitat s XIX

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Dolores Gil de Pardo

Se'n desconeix el lloc i l'any de naixement i de mort

Carta de visita, *Dona directa*, 1860-1880

Carta de visita, *Senyor amb barret de mariner*, 1860-1880

Carta de visita, *Dona amb ventall*, 1860-1880

Carta de visita, *Dona gran asseguda amb ventall i mocador*, 1860-1880

Aquesta professional de la fotografia va treballar entre 1860 i 1880 tant a Olot com a Barcelona, on va aconseguir obrir estudis per dedicar-se a la fotografia. El de Barcelona estava situat al núm. 6 del carrer de Jaume I. El material que es conserva del seu treball està constituït per targetes de visita. La moda de presentar retrats amb aquest format de targeta de visita, que es va introduir a Espanya el 1858, va permetre obtenir retrats a preus accessibles i es va fer molt popular.

Carme Gotarde i Camps

Olot, 1892-1953

Nena amb llaç asseguda, final s. XIX, principi s. XX

Dona llegint, final s. XIX principi s. XX

Família amb l'àvia, final s. XIX principi s. XX

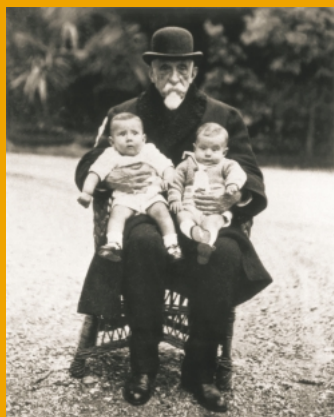
Josep Clarà, final s. XIX principi s. XX

Abans que ella, el seu pare, Antoni Gotarde i Bartolí (1853-1920), ja havia estat el fotògraf oficial d'Olot, on també ella va arribar a convertir-se en un personatge destacat. Era una retratista brillant i pel seu estudi van passar personatges coneguts com l'escultor Josep Clarà. La seva obra va ser premiada moltes vegades. L'any 1927 el Museu d'Art Modern de Madrid li admeté dos treballs i el 1928 féu una elogiada exposició al Centre Excursionista de Catalunya. Va morir al convent de les monges del Cor de Maria d'Olot.

Madronita Andreu

Barcelona, 1895-1983

Doctor Andreu amb nens, 1931-1940

Mariuca amb pintor, 1941-1950

Amb pameles a Nova York, 1941-1950

Flòria al tren, 1939

Aquesta gran aficionada a la fotografia va néixer al si d'una família de l'alta burgesia de Barcelona. Des de molt jove va desenvolupar una enorme passió per la fotografia i, més tard, va rodar pel·lícules. La seva obra fotogràfica, semblant a la representada a la coneguda revista *Vogue*, es pot descriure com una *Vogue* familiar, en què les persones del seu entorn i ella mateixa actuaven de models. Les seves imatges mostren la vida fascinant d'una dona cosmopolita i són un testimoni visual de les transformacions esdevingudes al llarg del segle xx.

Montserrat Vidal i Barraquer

Barcelona 1902-1992

Aquesta fotogràfica aficionada era la neboda del cardenal Francesc Vidal i Barraquer. Va créixer en un ambient familiar molt interessat en la fotografia. Tenia predilecció per treballar temes d'aire costumista, com ara les feines de la mar o les festes populars.

A mitjan anys cinquanta es va fer sòcia de l'Agrupació fotogràfica de Catalunya; va ser una de les primeres dones que en va formar part. La seva col·lecció de negatius arriba a uns divuit mil. Va continuar fent fotos fins als noranta anys.

Germana de la caritat, 1950-1960

Cadireo-columna, 1965

Sardanes i ombres, Barcelona, 1er premi a Girona, Vic i Reus, 1952

Pescador a les roques, Salou, Presentada al Premi Esportiu de Reus, 1969

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Rosa Szücs de Truñó

Barcelona, 1911-1985

Rosa Szücs va aprendre la tècnica fotogràfica als cursos organitzats per l'Agrupació fotogràfica de Catalunya. Més tard, ella mateixa va fer de monitora de laboratori a la mateixa Agrupació. Va rebre diversos guardons per la seva obra, la qual va ser recopilada a la seva mort per Carme García de Ferrando i va passar a engrandir el patrimoni de l'AFC. Actualment es conserva al MNAC. Entre els guardons rebuts hi ha un accèssit al premi Luis Navarro i diversos premis Mare Nostrum.

La venedora, sense data

Mare i fill, sense data

Triant la palla, sense data

Les amigues, sense data

Carme García de Ferrando

Barcelona, 1915

Piaça de Catalunya, Set mesos de guerra, 1937

Vestits de ratlles i carnes, 1969

Cave canerri, Premi Luis Navarro entre altres, 1964

Dona asseguda, 1966

Aquesta gran afeccionada es dedicà de manera sistemàtica a la fotografia. Associada a l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, individualista i interessada a buscar formes innovadores de fotografia, rebutjà les tradicionals formes pictorialistes que habitualment es considerava que havien de cultivar les dones. La seva obra ha guanyat molts premis (com el Nikon 1973). Va rebre ofertes per dedicar-se professionalment a la fotografia, però mai no les va acceptar. Les seves fotografies s'han publicat, per exemple, al *Photography Year Book* (1973).

Maria Serradell i Sureda

Palamós, 1917 - Olot, 1997

Aquesta fotografia era la filla del fotògraf Màrius Serradell i Serra, el qual es va traslladar a Olot a començament dels anys vint, on va obrir un estudi.

Ella es va començar a aficionar a la fotografia des de molt jove, i a la mort del seu pare es va fer càrrec del negoci. Va treballar un gran ventall de temes: paisatge, natura, vida social d'Olot, retrat i fotografia industrial. Mai no va presentar les fotografies a concursos ni a premis. El seu fill Àlvar Farré va continuar amb el negoci familiar, i també es va dedicar a la fotografia.

Trant la xarxa (Almadrava), 1935

Senyor amb ulleres, anys 30-40

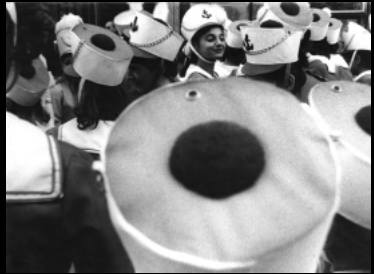
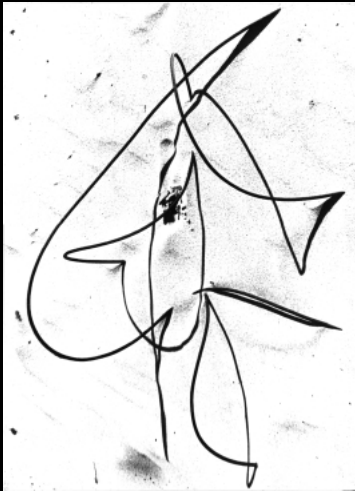
Paller, anys 30-40

Plaça amb sardanistes, 1934

Roser Oromí Dalmau

Barcelona, 1924

Filferro a la platja, Castelldefels, 1963

Majorettes, 1964

La pujada, 1962

El camí del gos, 1960

Va aprendre a fer fotografia en un curs de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, de la qual es va fer sòcia l'any 1960. Gran viatgera, voltava per Catalunya en un Seat 600 i buscava paisatges per fer fotos i presentar-se a premis. En els seus viatges internacionals copsava imatges de tot arreu amb la seva càmera. Té predilecció per fer fotos que captin l'espontaneïtat de la gent. L'any 1969 la seva obra *Filferro a la platja* es va incorporar al fons del Museu Espanyol d'Art Contemporani de Madrid.

Roser Martínez Rochina

Bugarra, els Serrans, 1927

Fotògrafa aficionada i crítica professional de fotografia. Quan va combinar la seva passió per escriure amb la passió per la fotografia es va convertir en la primera dona de l'Estat comentarista especialitzada en fotografia. Es va fer sòcia de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, l'any 1968. Ha escrit a les «Páginas Fotográficas» d'*El Noticiero Universal*, a *Diorama*, a *Imagen y Sonido* i a *Arte Fotográfico*, entre d'altres. Va ser l'organitzadora dels premis Negtor de fotografia durant molts anys.

Anna dormint, 1974
Retrat amb test, 1972
Conills, Batsareny, 1967
Estació de França, Barcelona, 1967

Montserrat Sagarra

Barcelona, 1925

Pau Vila i besnet, 1974

Joan Miró, 1968

Escorxador II, Caps de bou, 1976

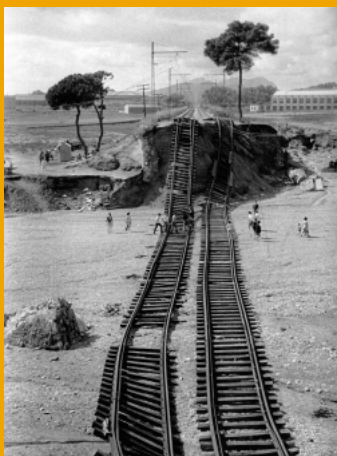
Escorxador I, Dos treballadors, 1976

Bibliotecària de formació, va deixar aquesta professió per convertir-se en la primera professional catalana de la fotografia durant el franquisme. L'any 1963 va establir l'estudi fotogràfic al carrer Domènech de Barcelona. Els temes que més li han interessat han estat la cultura popular catalana, el món rural i la fotografia geogràfica. Va ser de les primeres persones a treballar en color, quan l'any 1963 va incorporar un laboratori de color al seu estudi. Són seves les fotografies del llibre *La casa rural a Catalunya* del geògraf Marc-Aureli Vila.

Joana Biarnés

Terrassa, 1935

Va ser la primera reportera gràfica catalana. Va estudiar periodisme i ajudava sovint el seu pare, fotògraf esportiu. Els anys seixanta va treballar a Madrid per al diari *Pueblo*. Va cobrir grans esdeveniments de l'època, com ara les inundacions a Terrassa del 1962 o el concert dels Beatles, a Barcelona, el 1965. Va protagonitzar situacions absurdes com quan un àrbitre va aturar un partit de futbol per tractar d'impedir que una dona fes fotos al camp. Va treballar en diverses agències fotogràfiques. L'any 1985 va obrir el restaurant Ca Na Joana a Eivissa.

Inundacions IV. Cotxes estavellats al carrer, Terrassa, 1962

Inundacions IX. Visió central de les vies del tren, Terrassa, 1962

Model amb helicòpter, 1966-1967

Retrat de Mafalda Davies (agent de Salvador Dalí), 1990

Annex 3.2. Diada del 8 de març: EXPOSICIÓ "Fotògrafes pioneres a Catalunya" (ICD). Del 28 de febrer al 14 de març. Activitats per l'alumnat.

Fotògrafes pioneres de Catalunya. Activitats exposició

Activitat 1. Una de sopa de lletres. Que vagi de gust!

Busqueu en la sopa de lletres el nom i primer cognom de les fotògrafes pioneres a Catalunya que apareixen a l'exposició. En total n'heu de trobar 12. Després escriviu-los a la graella de més avall, ordenades cronològicament al costat de la seva data de naixement.

1. Nom i cognom Data naixement
2. Nom i cognom Data naixement
3. Nom i cognom Data naixement
4. Nom i cognom Data naixement

- 5. Nom i cognom Data naixement
- 6. Nom i cognom Data naixement
- 7. Nom i cognom Data naixement
- 8. Nom i cognom Data naixement
- 9. Nom i cognom Data naixement
- 10. Nom i cognom Data naixement
- 11. Nom i cognom Data naixement
- 12. Nom i cognom Data naixement

Activitat 2. Qui és qui?

Escriu el nom de les fotògrafes de l'exposició:

	→			→	
	←			←	
	→			→	
	←			←	
	→				

Activitat 3. Encercla les fotogràfes nascudes al segle XX:

Activitat 4. Relaciona la fotografia amb nom de la seva autora:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

	Autora de la fotografia	Número de la fotografia
a.	Anaïs de Napoleon	
b.	Dolores Gil de Pardo	
c.	Carme Gotarde i Camps	
d.	Madronita Andreu	
e.	Montserrat Vidal i Barraquer	
f.	Rosa Szücs de Truñó	
g.	Carme García de Ferrando	
h.	Maria Serradell i Sureda	
i.	Roser Oromí Dalmau	
j.	Roser Martínez Rochina	
k.	Montserrat Segarra	
l.	Joana Biarnés	

Activitat 5. Endequina de qui parlem...

1. Aquesta reportera gràfica cobria esdeveniments esportius i, pel fet de ser dona, va ser protagonista de situacions absurdes, com quan un àrbitre va aturar un partit de futbol per mirar d'impedir que una dona fes fotos al camp.
2. Aquesta valenciana es va convertir en la primera dona de l'Estat a fer-se comentarista especialitzada en fotografia.
3. Bibliotecària de formació, va deixar aquesta professió per convertir-se en la primera professional catalana de la fotografia durant la dictadura franquista.
4. D'origen francès, va començar muntant amb el seu marit una petita barraqueta de fotografia davant de la parròquia de Santa Mònica a Barcelona.
5. Gran viatgera, voltava per Catalunya en un Seat 600 i buscava paisatges per fer fotos i presentar-se a premis. L'any 1969 la seva obra *Filferro a la platja* es va incorporar al fons del Museo Español de Arte Contemporáneo de Madrid.
6. Les seves fotografies s'han publicat a *Photo-amateur* el 1967 i a *Photography Year Book* (1973).
7. Pel seu estudi van passar personatges coneguts com l'escultor Josep Clarà i l'any 1927 el Museo de Arte Moderno de Madrid li admeté dos treballs després d'un concurs.
8. Va començar a afeccionar-se a la fotografia des de molt jove, de manera que a la mort del seu pare ella es va fer càrrec del negoci.
9. Va rebre diversos guardons per la seva obra, que va ser recopilada a la seva mort per Carme García de Ferrando.

10. Va ser una de les primeres dones en formar part de l'Agrupació fotogràfica de Catalunya i la seva col·lecció de negatius arriba a uns 18.000.
11. Va treballar tant a Olot com a Barcelona i el material que se'n conserva està constituït per targetes de visita.
12. Viatgera infatigable les seves imatges mostren la vida fascinant d'una dona absolutament cosmopolita.

	Nom i cognoms de la fotògrafa
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

Activitat 6. Reflexionem...

1. Quantes de les fotògrafes de l'exposició es dedicaven professionalment a la fotografia? A què creus que es deu aquest fet?
2. Consideres que els entrebancs i dificultats que es van trobar en la seva feina de fotògrafes encara els poden trobar les dones que es dediquen professionalment a la fotografia? Per què?
3. Busca informació sobre alguna fotògrafa de Lleida i reflexiona si la seva trajectòria té semblances amb les de les fotògrafes de l'exposició.

Fotògrafes pioneres de Catalunya. Activitats exposició

Activitat 1. Una de sopa de lletres. Que vagi de gust!

Busqueu en la sopa de lletres el nom i primer cognom de les fotògrafes pioneres a Catalunya que apareixen a l'exposició. En total n'heu de trobar 12. Després escriviu-los a la graella de més avall, ordenades cronològicament al costat de la seva data de naixement.

1. Nom i cognom Data naixement
2. Nom i cognom Data naixement
3. Nom i cognom Data naixement
4. Nom i cognom Data naixement

- 5. Nom i cognom Data naixement
- 6. Nom i cognom Data naixement
- 7. Nom i cognom Data naixement
- 8. Nom i cognom Data naixement
- 9. Nom i cognom Data naixement
- 10. Nom i cognom Data naixement
- 11. Nom i cognom Data naixement
- 12. Nom i cognom Data naixement

Activitat 2. Qui és qui?

Escriu el nom de les fotògrafes de l'exposició:

	→		→
	←		←
	→		→
	←		←
	→		

Activitat 3. Encercla les fotogràfes nascudes al segle XX:

Activitat 4. Relaciona la fotografia amb nom de la seva autora:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

	Autora de la fotografia	Número de la fotografia
a.	Anaïs de Napoleon	
b.	Dolores Gil de Pardo	
c.	Carme Gotarde i Camps	
d.	Madronita Andreu	
e.	Montserrat Vidal i Barraquer	
f.	Rosa Szücs de Truñó	
g.	Carme García de Ferrando	
h.	Maria Serradell i Sureda	
i.	Roser Oromí Dalmau	
j.	Roser Martínez Rochina	
k.	Montserrat Segarra	
l.	Joana Biarnés	

Activitat 5. Endequina de qui parlem...

1. Aquesta reportera gràfica cobria esdeveniments esportius i, pel fet de ser dona, va ser protagonista de situacions absurdes, com quan un àrbitre va aturar un partit de futbol per mirar d'impedir que una dona fes fotos al camp.
2. Aquesta valenciana es va convertir en la primera dona de l'Estat a fer-se comentarista especialitzada en fotografia.
3. Bibliotecària de formació, va deixar aquesta professió per convertir-se en la primera professional catalana de la fotografia durant la dictadura franquista.
4. D'origen francès, va començar muntant amb el seu marit una petita barraqueta de fotografia davant de la parròquia de Santa Mònica a Barcelona.
5. Gran viatgera, voltava per Catalunya en un Seat 600 i buscava paisatges per fer fotos i presentar-se a premis. L'any 1969 la seva obra *Filferro a la platja* es va incorporar al fons del Museo Español de Arte Contemporáneo de Madrid.
6. Les seves fotografies s'han publicat a *Photo-amateur* el 1967 i a *Photography Year Book* (1973).
7. Pel seu estudi van passar personatges coneguts com l'escultor Josep Clarà i l'any 1927 el Museo de Arte Moderno de Madrid li admeté dos treballs després d'un concurs.
8. Va començar a afeccionar-se a la fotografia des de molt jove, de manera que a la mort del seu pare ella es va fer càrrec del negoci.
9. Va rebre diversos guardons per la seva obra, que va ser recopilada a la seva mort per Carme García de Ferrando.

10. Va ser una de les primeres dones en formar part de l'Agrupació fotogràfica de Catalunya i la seva col·lecció de negatius arriba a uns 18.000.
11. Va treballar tant a Olot com a Barcelona i el material que se'n conserva està constituït per targetes de visita.
12. Viatgera infatigable les seves imatges mostren la vida fascinant d'una dona absolutament cosmopolita.

	Nom i cognoms de la fotògrafa
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

Activitat 6. Reflexionem...

1. Quantes de les fotògrafes de l'exposició es dedicaven professionalment a la fotografia? A què creus que es deu aquest fet?
2. Consideres que els entrebancs i dificultats que es van trobar en la seva feina de fotògrafes encara els poden trobar les dones que es dediquen professionalment a la fotografia? Per què?
3. Busca informació sobre alguna fotògrafa de Lleida i reflexiona si la seva trajectòria té semblances amb les de les fotògrafes de l'exposició.

Annex 3.3. Diada del 8 de març: EXPOSICIÓ "Fotògrafes pioneres a Catalunya" (ICD). Del 28 de febrer al 14 de març. Solucionari de les activitats per l'alumnat.

Fotògrafes pioneres de Catalunya. Activitats exposició

Activitat 1. Una de sopa de lletres. Que vagi de gust!

Busqueu en la sopa de lletres el nom i primer cognom de les fotògrafes pioneres a Catalunya que apareixen a l'exposició. En total n'heu de trobar 12. Després escriviu-los a la graella de més avall, ordenades cronològicament al costat de la seva data de naixement.

U M O N T S E V I D A L A E F V T Y B I P
F I C A R M E G A R C I A M I A E I S I A
L O L I S E R M A R I A S E R R A D E L L
O R O S E R M A R T I N E Z N A E I L O T
S O R O S A S Z U C S L I A F M S E R A D
M S R C A R M E G O T A R D E M A N Y U O
A E R O N M Y L I E V A S T R O V O M I L
C R E J O A N A B I A R N E S L E T I D O
I O N L A Ç R A M E C R E M A I R A M E R
Q R E M A D R O N I T A A N D R E U I L E
U O T I O E U T L O R U S M A F E I C E S
E M O N T S E S E G A R R A O L T I A E G
P I A S T G H I E I P J Y G R I G R S A I
A N A I S N A P O L E O N E C R E M R E L

1. Nom i cognom **Anaïs Napoleon** Data naixement **1827**
2. Nom i cognom **Dolores Gil** Data naixement **desconegut**
3. Nom i cognom **Carme Gotarde** Data naixement **1892**
4. Nom i cognom **Madronita Andreu** Data naixement **1895**

5. Nom i cognom **Montse Vidal** Data naixement **1902**
6. Nom i cognom **Rosa Szücs** Data naixement **1911**
7. Nom i cognom **Carme García** Data naixement **1915**
8. Nom i cognom **Maria Serradell** Data naixement **1917**
9. Nom i cognom **Roser Oromí** Data naixement **1924**
10. Nom i cognom **Montse Sagarra** Data naixement **1925**
11. Nom i cognom **Roser Martínez** Data naixement **1927**
12. Nom i cognom **Joana Biarnés** Data naixement **1935**

Activitat 2. Qui és qui?

Escriu el nom de les fotògrafes de l'exposició:

	→	Madronita Andreu		→	Montse Vidal
Roser Oromí	←		Rosa Szücs	←	
	→	Maria Serradell		→	Carme García
Montserrat Sagarra	←		Roser Martínez	←	
	→	Joana Biarnés			

Activitat 3. Encercla les fotogràfes nascudes al segle XX:

Activitat 4. Relaciona la fotografia amb nom de la seva autora:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

	Autora de la fotografia	Número de la fotografia
a.	Anaïs de Napoleon	4
b.	Dolores Gil de Pardo	3
c.	Carme Gotarde i Camps	2
d.	Madronita Andreu	1
e.	Montserrat Vidal i Barraquer	7
f.	Rosa Szücs de Truñó	11
g.	Carme García de Ferrando	12
h.	Maria Serradell i Sureda	10
i.	Roser Oromí Dalmau	5
j.	Roser Martínez Rochina	6
k.	Montserrat Segarra	9
l.	Joana Biarnés	8

Activitat 5. Endequina de qui parlem...

1. Aquesta reportera gràfica cobria esdeveniments esportius i, pel fet de ser dona, va ser protagonista de situacions absurdes, com quan un àrbitre va aturar un partit de futbol per mirar d'impedir que una dona fes fotos al camp.
2. Aquesta valenciana es va convertir en la primera dona de l'Estat a fer-se comentarista especialitzada en fotografia.
3. Bibliotecària de formació, va deixar aquesta professió per convertir-se en la primera professional catalana de la fotografia durant la dictadura franquista.
4. D'origen francès, va començar muntant amb el seu marit una petita barraqueta de fotografia davant de la parròquia de Santa Mònica a Barcelona.
5. Gran viatgera, voltava per Catalunya en un Seat 600 i buscava paisatges per fer fotos i presentar-se a premis. L'any 1969 la seva obra *Filferro a la platja* es va incorporar al fons del Museo Español de Arte Contemporáneo de Madrid.
6. Les seves fotografies s'han publicat a *Photo-amateur* el 1967 i a *Photography Year Book* (1973).
7. Pel seu estudi van passar personatges coneguts com l'escultor Josep Clarà i l'any 1927 el Museo de Arte Moderno de Madrid li admeté dos treballs després d'un concurs.
8. Va començar a afeccionar-se a la fotografia des de molt jove, de manera que a la mort del seu pare ella es va fer càrrec del negoci.
9. Va rebre diversos guardons per la seva obra, que va ser recopilada a la seva mort per Carme García de Ferrando.

10. Va ser una de les primeres dones en formar part de l'Agrupació fotogràfica de Catalunya i la seva col·lecció de negatius arriba a uns 18.000.
11. Va treballar tant a Olot com a Barcelona i el material que se'n conserva està constituït per targetes de visita.
12. Viatgera infatigable les seves imatges mostren la vida fascinant d'una dona absolutament cosmopolita.

	Nom i cognoms de la fotògrafa
1.	Jona Biarnés
2.	Roser Martínez
3.	Montserrat Sagarra
4.	Anaïs Napoleon
5.	Roser Oromí
6.	Carme García
7.	Carme Gotarde
8.	Maria Serradell
9.	Rosa Szücs
10.	Montserrat Vidal
11.	Dolores Gil
12.	Madronita Andreu

Activitat 6. Reflexionem...

1. Quantes de les fotògrafes de l'exposició es dedicaven professionalment a la fotografia? A què creus que es deu aquest fet?
2. Consideres que els entrebancs i dificultats que es van trobar en la seva feina de fotògrafes encara els poden trobar les dones que es dediquen professionalment a la fotografia? Per què?
3. Busca informació sobre alguna fotògrafa de Lleida i reflexiona si la seva trajectòria té semblances amb les de les fotògrafes de l'exposició.

Annex 3.4. Diada del 8 de març: EXPOSICIÓ "Fotògrafes pioneres a Catalunya" (ICD). Del 28 de febrer al 14 de març. Fotografies del desenvolupament de l'activitat.

Annex 4.1. Diada del 8 de març: Visita a l'exposició de la fotògrafa Cristina García Roderó "España oculta" (1r Batxillerat). Material: Per què anem a aquesta exposició ? Imatge alumnat durant la visita.

VISITA A L'EXPOSICIÓ DE LA FOTÒGRAFA CRISTINA GARCÍA RODERO "España oculta" CAIXAFORUM LLEIDA

PER QUÈ ANEM A AQUESTA EXPOSICIÓ ?

Des de coeducació enguany tenim com a tema o eix les dones fotògrafes (Dones fotògrafes pioneres a Catalunya). Recordem que al voltant del 8 de març farem una exposició aquí al centre i el curs de 3r d'ESO en serà veritable protagonista aportant un seguit de fotografies familiars (L'Emília i la Lourdes són responsables de tirar-ho endavant).

Per altra banda cal recordar que el 2011 es celebra el centenari del naixement de Ton Sirera i com ja sabeu va ser un dels pilars de la fotografia a Lleida i també a Catalunya.

A més a més aquesta exposició (tot i que és senzilla) ens uneix dona (fotògrafa), fotografia (tècnica i imatge), Història i Art (context i temàtica).

PRESENTACIÓ /INTRODUCCIÓ:

Per bé que l'època històrica en què estan fetes aquestes fotografies és després de la mort de Franco i en plena transició espanyola; per l'estètica de la imatge ,el color emprat (blanc i negre) i la temàtica que reflecteix ens fa retrocedir vint anys enrere a finals de la dècada dels anys 50.

La pròpia disposició a la sala gran de la majoria de les fotografies ens xoca i impacta ja que ens recorda els nínxols d'un cementiri.

Els/les protagonistes són anònims ,gent de poble i del poble.

Si la utilització del blanc i negre potser té una connotació simbòlica d'època fosca, endarrerida (franquisme); a nivell formal,però, potencia l'essència i ens fa fixar l'ull en allò rellevant de cada fotografia (el rostre, mirada...) mitjançant el contrast i gràcies a la utilització magistral de la llum.

Aquesta exposició, valgui la redundància , ens exposa i mostra (vet aquí l'essència de la fotografia) tots aquests racons, i personatges de l'Espanya de l'època, no vol ni narrar ,ni explicar, ni jutjar, ni interpretar; només dir-nos que ha estat capaç de trobar aquestes singularitats i que en definitiva existien i ens convida a mena d'exercici de memòria personal si en els nostres records també n'havíem vist o trobat

Gairebé en totes les fotografies els personatges estan en disposició frontal, no s'interrelacionen entre ells. En la composició hi ha contrast de 1r i 2n pla, llum, ombra, blanc negre... Aquest és el seu veritable treball com a artista i també el voler encaixar aquestes fotografies dins diferents corrents de la Ha de la pintura i/o cinema, tot fent un homenatge a alguns mestres pictòrics i directors de cinema.

Així com a referents temàtics i influències formals podríem trobar:

Velázquez, Rembrandt, El Greco, Ribalta, Goya (el quadre "la nevada" entre altres), Van Gogh (ex la fotografia "Les eres" "ens recorda" "la migdiada" del pintor holandès)

Pel que fa als referents cinematogràfics, se'ns dubte l'homenatge fóra també ampli: des dels neorealistes italians, passant per O. Wells i altres directors del cinema nord-americà dels anys cinquanta, a Buñuel (aquí el referent fóra amplíssim) Bardem i el primer Berlanga (costumisme) o fins i tot el propi Almodóvar (amic i contemporani de la fotògrafa) vegis com a exemple entre altres "l'altar de corpus"

CONTEXT HISTÒRIC:

- Coneixements previs històrics 4t ESO (caldrà repassar)
 - Poden ajudar altres referents visuals de l'època (exemple: sèries tv "Cuéntame", fotografies i vídeos d'àmbit familiar o local, documentals, recerca d'informació a la xarxa d'anuaris i d'algun esdeveniment històric, celebracions de festivitats, artistes, esportistes, grups musicals, films de l'època, etc.)
- Cronologia (1975- 1988) i Context històric: Transició i part de l'etapa socialista (govern PSOE)

Alumnat durant la visita a l'exposició

Annex 5.1. Diada del 8 de març Visita a l'exposició Maternitats (fotografies i textos de Bru Rovira). Imatges de treballs de l'alumnat.

Annex 6.1. Diada del 8 de març: NI GUERRERS NI PRINCESES. Taller a càrrec de Daniel Gabarró (4t ESO i CF. Confecció/Mecànica). Imatges de l'alumnat participant al taller.

Annex 7.1. Diada del 8 de març: "Women & Photography" (1r Batxillerat). Treballs de l'alumnat.

8th MARCH

WORKING WOMEN'S
DAY

Karen Casame

Daniela Cardoso
Victoria Vargas

KIND OF WORKING

As we know nowadays there are a lot of activities and actions people all over the world take part.

In this case we are going to tell about courageous women all over the world.

For this reason we're going to talk you about the profession of *Fotography*.

KIND OF FOTOGRAFERS

Let's get in this profession of being a fotografer and sort the type of work that exists:

TYPES OF PHOTOGRAPHY:

Photography Politics

Culture Photography

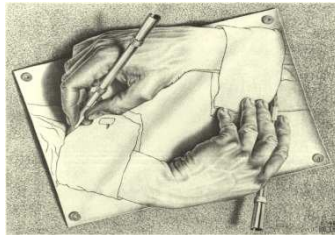
Sports Photography

Social Photography

Artistic photography

Photojournalism

Commercial and advertising photography

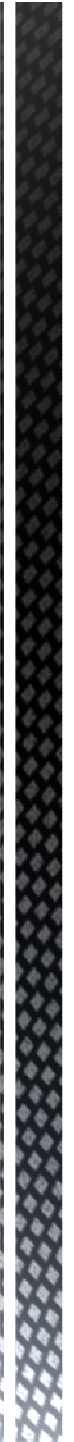
ONE OF THE MOST SIGNIFICANT PHOTOGRAPHER IN

Siddiq Barmak

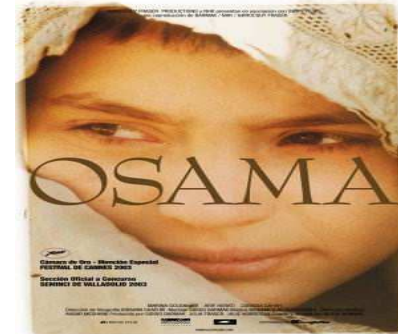
- She born in September 7, 1962 in Panjshir, Afghanistan.
- She is a film director and producer.
- She has written scripts for some and made some short films.
- Her first film Osama won the Golden

- **Globe for Best Foreign Film in 2004.**
- Barmak is also director of the **Movement for Afghan Children Education (ACEM)**, an association that promotes literacy, culture and the arts.
- Barmak is one of the Persian movie celebrities and pop cinema of Afghanistan.

WHY SHE IS WELL-KNOWN?

She is well-known because of her photography film OSAMA.

OSAMA is the first filmography made in Afghanistan since the fall of the Taliban. Above all the shooting had been banned.

The film was filmed in a Kabul, Afghanistan.

Besides, the protagonist is not an actress, the producer was found in the streets of Kabul.

Last, the recording lasted a year (2002-2003).

TOPICS TO DISCUSS FROM THE FILM

SUGGESTS THE STATUS OF WOMEN IN SOME CULTURES LIKE:

- Social discrimination suffered by women in some primitives cultures.
- The ideas of freedom and equality contained in the Declaration Universal Human Rights O.N.U.
- The struggle of women to achieve a relationship of equality with man, achieved in developed countries, yet there much to do around the world.
- Freedom of women to decide their fate.

LINE FROM THE FILM

- "I can't forget but I can forgive" Mandela
- "I wish God had not created women"
- "Men and women are equal, both are equally unfortunate "
- "People believe what they see"
"A man in a burqa looks like a woman, a woman with short hair, trousers and hat looks like a man "

Women photographers

Sergi Puy and Gerard Amigó

Berenice Abbott

- She was an American photographer best known for her black-and-white photography of New York City architecture and urban design of the 1930s.

Karimeh Abbud

- Also known as the "Lady Photographer", was a professional photographer and artist who lived and worked in Lebanon and Palestine in the first half of the twentieth century.

Lola Álvarez

- She was a Mexican photographer. She was a key figure along with Tina Modotti, Frida Kahlo, Diego Rivera and her husband Manuel Álvarez Bravo in Mexico's post-revolution renaissance.

Wilda Gerideau-Squires

- She is an African-American fine art photographer noted for her distinctive style of photography which includes abstract images created through the interplay of fabric and light, as well as her poignant photographs of women.

Gisèle Freund

- She was a German-born French photographer, famous for her documentary photography and portraits of writers and artists. Her best-known book is *Photographie et société* (1974), about the uses and abuses of the photographic medium.

Hannah Höch

- She was a German Dada artist. She is best known for her work of the Weimar period, when she was one of the originators of photomontage.

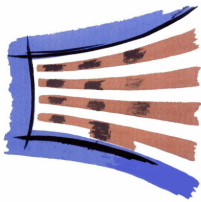
Linda McCartney

- She was an American photographer, musician and animal rights activist.
- In 1969, she married Beatle Paul McCartney, and later was a member of his band, Wings.

Annex 8.1. II Concurs de cartells commemoratius/reivindicatius 8 de març. Bases del concurs.

2n CONCURS DE CARTELLS 8 de març

BASES DEL CONCURS

L'Institut Guindàvols, a través del Departament de Tecnologies, convoca el **Segon Concurs de Cartells commemoratius del 8 de març**, Dia internacional de les dones, per al 2011, per tal de motivar i incentivar la visualització de la participació de les dones en tots els àmbits de la societat, com un pas més en el procés cap a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones.

US ANIMEM A PARTICIPAR-HI!

Les bases:

1. Es tracta de dissenyar un **cartell commemoratiu del 8 de març**, Dia internacional de les dones, per al 2011.
2. La imatge haurà de fer referència a Què celebrem cada 8 de març, Dia **internacional de** les dones.
3. La tècnica haurà de ser utilitzant eines informàtiques i el cartell haurà d'incloure la frase: 8 de març. Dia internacional de les dones 2011.
4. El cartell es presentarà en suport paper rígid (cartolina) i en format A3, amb una etiqueta al revers on es farà constar el pseudònim utilitzat.
5. Hi podrà participar qualsevol alumne/a matriculat al centre, dintre de la categoria que li correspongui:
 - Categoria A: 1r i 2n ESO
 - Categoria B: 3r i 4t ESO
 - Categoria C: Batxillerat i Cicles formatius..
6. El treball durà un sobre petit, grapat, que portarà a l'exterior el pseudònim de l'autor o autora i la categoria a la que correspon; a l'interior hi figuraran les dades personals de l'autor o autora.
7. Els originals s'hauran de dipositar a la Consergeria del centre fins al dia **25 de febrer**, en què quedarà tancat el termini de presentació de treballs.
8. **Criteris de valoració:** Les persones membres del jurat tindran en compte el disseny i la fidelitat a la temàtica proposada, l'originalitat, l'impacte mediàtic i la incorporació d'aspectes innovadors.
9. **Premis i jurat:** Hi haurà per a cadascuna de les categories un únic premi, per valor de **50 euros**. Si es dona el cas que els treballs presentats no es troben a l'alçada quant a qualitat, el premi podrà ser declarat desert. El jurat estarà format per membres de la comunicat educativa i del món de les lletres i el seu veredictes serà inapel·lable.

El **lliurament de premis** es farà en un acte solemne que se celebrarà aprofitant el dia de lliurament del premi del concurs literari Carme Ribes. Fins llavors els treballs presentats s'exposaran al primer pis del centre.

Annex 8.2. II Concurs de cartells commemoratius/reivindicatius 8 de març. Imatges i cartells guanyadors.

8 de Març Dia
Internacional
de les Dones
2011

8 de març, dia internacional de la dona treballadora

8 de març
dia de la dona
treballadora

Annex 9.1. Treball i exposició Dones a l'espai. Exemples de treballs de l'alumnat.

Valentina Tereshkova

Autor/a: Ana Cristina de Ramon
Institut: IES Guindavols

INTRODUCCIÓ

-Al febrer de 1962 es va seleccionar a un grup cinc dones, Tatiana Kuznetsova, Irina Solovyov, Zhanna Yerkina, Valentina Ponomareva i Valentina Tereikova per formar part del cos de cosmonautes. Aquestes dones van ser sotmeses a un duríssim entrenament que incloïa vols a MiG-15, salts en paracaigudes, proves en les centrifugadores... L'objectiu d'aquestes dones era pilotar una de les nous Vostok, la triada marcava un doble fita, a més de ser la primera dona astronauta, seria també el primer astronauta civil (Tots els astronautes llançats a l'espai fins a aquell moment eren pilots militars).

-Valentina Tereikova, el 14 juny 1963 s'entria a la Vostok 6 amb la primera dona astronauta de la història, el vol duraria tres dies, durant els quals completaria 48 orbes al voltant de la Terra.

-Valentina Vladimirovna Tereshkova va néixer en un petit poble de oblast de Yaroslavl, després d'abandonar l'escola es va ficar a treballar en una fabrica de pneumàtics mes tard va estudiar ingenieria.

1)

OBJECTIUS

Subtítol

-Faig aquest poster simplement perquè a les dones no se'ls a donat gran importància amb els fets que han anat logrant al llarg de la història a l'espai.

-Serveix per donar a conèixer les dones que han lograt anar a l'espai. És important perquè sol els i donaven el mèrit als homes oblidant-se de les dones i de lo que han fet.

-Els objectius que han pogut fer, la importància que tenen igual que els homes, lo que han pogut que fer per se reconegudes....

MÈTODE

Subtítol

Aquest text ho has de substituir per un text escrit amb les teves pròpies paraules. Has d'explicar el procediment seguit per a realitzar aquest pòster:

- 1) primer he buscat en la viquipèdia perquè es un lloc on es troba informació més ven explicada i resumida, després he ficat blocs de astronomia sobre les dones a l'espai e resumida i resumida, més tard en google havia ficat "mujeres en el espacio" i mas s'untit unes quantes pàgines he mirat les cinc primeres i lo més interessant he e ficat.
- 2) he seleccionat lo que me a assablat mes interessant important i nessesari per a fer el poste per a conseguir una bona informació sobre el tema.
- 3) Dons perquè hi havia blogs, pàgines, webs que considien en informació, i a traves de axió he anat seleccionan lo que considia en les pàgines que abie mirat
- 4) he durat més o menys una semana entre que buscava informació trobava que ere fiable i les fotografies.
- 5) A base de resumir pasan paraules a sinonims etc...

CONCLUSIONS

Subtítol

Aquest Text ho has de substituir per un text amb les teves pròpies paraules. Has d'escriure les conclusions del treball

Jo crec que si es important que agin dones a l'espai, perquè les dones han sigut infravalorades per els homes quan elles han pogut ser més que homes. Es important que i agi igualtat d'oportunitats tan a homes com a dones, simplement per el fet de que hi ha dones que tenen igual d' estudis, treball... que homes que an sigut reconeixuts per meritis que dones també han fet i per el sexo han sigut discriminades.

Per què creus que hi ha hagut més homes astronautes que dones?
Per la preparació física.

Que se'hauria de fer per que hi hagi més dones astronautes? Esmera més a les dones per a que en un futur pugin ser astronautes.

Creus que haurà en un futur pròxim imés dones astronautes? Si.

Per què és un bon exemple per a la societat, el de la vida de l'astronauta que has triat? Perque han sigut dones que han fet important per a la societat.

REFERÈNCIES

Subtítol

Loos on he trobat la informació:

<http://irruet.blogspot.com/2007/10/primer-a-muier-en-el-espacio.html>

<http://wikipèdia.cat>

<http://google.com/imatges>

Dones a l'espai: Valentina i Christa

Autor/a PAU GÓMEZ DEL BARRIO
Institut Guindàvols

INTRODUCCIÓ

LES DONES A L'ESPAI

Al Febrer de 1962 a Rússia es van escollir cinc dones que serien les afortunades de viatjar a l'espai, Tatiana Kuznetsova, Irina Solovyova, Zhanna Yerkina, Valentina Ponomareva i **Valentina Tereshkova**. L'objectiu d'aquest grup de dones era pilotar una nau vostok i per això les van posar a prova amb uns durs entrenaments com volar amb Mig-15, saltar amb paracaigudes, proves a les centrifugadores, ...

L'escollida en pilotar la nau a més de ser la primera dona astronauta, seria la primera astronauta civil (tots els anteriors astronautes havien estat militars). El propi president Nikita Krushev va escollir a l'afortunada, Valentina Tereshkova.

El 16 de juny de 1963 va arribar el gran dia de partida la nau espacial va enlairarse cap a l'espai amb un viatge de vol que duraria 3 dies i que faria 48 orbites al voltant de la terra.

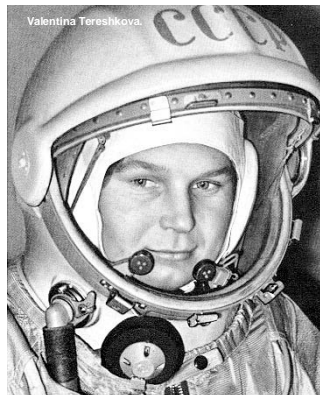
El pitjor era que quan la Valentina va arribar del seu viatge la gent que va organitzar això només volia anunciar-ho per radio, televisió, diaris, i un cop fet es va dissoldre aquest grup d'astronautes, i la Valentina i les seves quatre companyes es van quedar sense fer cap més viatge espacial.

Fins 19 anys més tard no es van enviar més dones a l'espai, i aquest any es va enviar la segona dona a l'espai Svetlana, que volaria al 26 d'agost de l'any 1992 a l'estació espacial Salyut 7 on estaria 3 dies.

La tercera dona enviada a l'espai va ser l'Elena Kondakova que estaria 164 dies a bord de l'estació espacial MIR i seria la primera en fer una passejada a l'espai.

La primera astronauta dels estats units va ser la Sally Ride, després tres astronautes més la seguirien Kathryn Sullivan, Roberta Bondar i Mae Jemison. Una història molt trista del tema de dones a l'espai va ser la de la professora **Sharon Christa Corrigan McAuliffe**, ella era professora de primària, i tenia l'honor de participar en un viatge espacial en que la persona que hi aniria no seria astronauta ni científica, ella hi va anar amb la tripulació i van embarcar a bord del cotxe Challenger. Tenintament va anar bé però 73 segons més tard es va calar foc a la nau per culpa de la cambra de combustible, això va provocar que la nau es convertís en una bola de foc i explotés, i va caure en picat al mar, quasi tota la nau es va cremar en l'incendi, només la cabina va quedar sencera fins que va caure en picat al mar on es va destruir, i tota la tripulació va morir.

Jo penso que les dones són igual que els homes i que només tenim diferència de sexe i els pits, i no em sembla bé que per ser dones siguin considerades inferiors als homes, penso que respecte al tema de l'espai i de la ciència, les dones han pogut demostrar moltes coses que els homes i crec que potser algunes dones científiques que no han estat valorades, són més intel·ligents que un científic valrat.

OBJECTIUS

Que vull demostrar amb aquest póster?

✓ Per a demostrar que les dones són tant importants com els homes i que a l'espai tant un home com una dona astronauta hi pot viatjar.

✓ Seveix per parlar de l'importància de les dones a l'espai i demostrar que les dones són tant importants com els homes

✓ És important perquè la gent la gent aprengui dues coses:

- la història de les dones a l'espai
- la igualtat entre homes i dones

✓ Pretenc explicar la història de les dones a l'espai i més concretament la història trista de la senyoreta Christa.

MÈTODE

Com ho he resolt?

1) He buscat a internet la informació i les fotografies. Concretament he trobat a la viquipèdia la bibliografia de la professora Christa, i a una web que es deia teleobjectiu, la informació sobre la història de les Dones a l'espai

2) He triat les webs on creia que s'explicava d'una manera més clara i senzilla la història de les dones.

3) Crec que les dues pàgines eren fiables, perquè la de la viquipèdia ens donava la informació clau (l'accident de la Christa) i el teleobjectiu també m'ho va semblar ja que vaig trobar un reportatge molt ben redactat de les dones a l'espai.

4) Trobar la informació em va costar aproximadament 20 minuts, la pàgina teleobjectiu em va costar relativament poc perquè hi posés a internet "mujeres en el espacio" es el primer enllaç. El de la professora Christa em va costar més, ja que al principi no en sabia el nom i el vaig buscar en un reportatge sobre "la castastrophe del Challenger" per veure si en parlaven, al final vaig trobar-ne el nom i el vaig posat a la viquipèdia llavors ja em va sortir.

5) Després amb les meves paraules i sobretot usant un llenguatge més juvenil i no tant com de periodista, he redactat el póster, no he fet un simple copiar-pegar.

REFERÈNCIES

http://es.wikipedia.org/wiki/Christa_McAuliffe per a la biografia de Christa a la wikipedia.
<http://teleobjectivo.org/blog/mujeres-en-el-espacio.htm> Per a la informació de les dones a l'espai
<http://www.google.es/imglnqr?hl=es&ie=UTF-8&bi=wl> Per a la cerca d'imatges

CONCLUSIONS

Què he après?

Jo crec que fer aquest póster, si que és important. Perquè crec que les dones poden ser astronautes i qualsevol ofici que s proposin.

Crec que a aquest treball pot aportar un petit gra de sorra en que hi hagi igualtat de gènere. Perquè les dones astronauta poden ser igual o millors que els homes astronauta i no pel motiu de sexe un home ha de tenir més possibilitats d'anar a l'espai, sinó pel motiu de la saviesa.

Perquè crec que la gent creia més dignes d'anar a l'espai als homes que a les dones i a mi no em sembla gens just, es més jo ho prohibiria, ja que penso que a l'espai hi poden anar tant homes com dones.

Crec que s'haurien d'equilibrar els astronautes, és a dir enviar a l'espai només dones fins a arribar al numero d'homes astronautes, i ja estarien al dia.. Després fer grups d'astronautes equilibrats d'homes i dones

Estic convençut que en un futur hi haurà més dones astronautes.

Per un altra banda si anem a l'espai ha de ser d'una forma segura, ja que la història de la Christa ens ensenya que un cotxe ha de dissenyar-se a la perfecció i revisar-lo moltes vegades un cop construït ja que sinó poden passar greus conseqüències.

DONES A L'ESPAI / Dia de la dona 2011

Autor/a: Oriol Jové
Institut: IES Guindàvols

INTRODUCCIÓ

DONES A L'ESPAI

Dones a l'espai

Fins ara, de cada deu astronautes que han sortit a l'espai només un ha estat una dona. La pionera va ser la russa Valentina Tereshkova a bord de la nau soviètica Vostok-6, el 1963, en una operació propagandística de la igualtat de sexes que preconcitava el comunisme. Tot i que els russos tenien previstos més vols amb dones, van haver de passar 21 anys fins que el 1984 una altra dona, Svetlana Savitskaya, pogués viatjar a l'òrbita terrestre i convertir-se en la primera dona que feia una passejada espacial. Un any abans, els EUA havien enviat a l'espai Sally Ride, la seva primera astronauta. Amb l'evolució que van significar els transbordadors les dones van anar apareixent amb comptagocs en les diverses missions i una, Christa McAuliffe, va morir en l'explosió del Challenger, el 28 de gener del 1986. Per tot això la missió STS-131 del Discovery té el valor històric de portar tres dones astronautes en la seva tripulació, Stephanie Wilson, Dorothy Metcalf-Lindenburger i Naoko Yamazaki, que es reuniran demà amb una altra, Tracy Caldwell Dyson, que ja és a l'Estació Espacial Internacional. Un símptoma que la igualtat entre sexes també comença a arribar a l'espai.

Valentina Tereshkova

Va néixer el 6 de març de 1937 a Maslennikovo, a la part oest de Rússia, a prop de Yaroslav. Va entrar com a treballadora en una fàbrica tèxtil als 18 anys. Tereshkova es va convertir en un membre actiu de la Lliga de Joves Comunistes, mentre treballava a la fàbrica. El 1961 es va allistar en el programa soviètic d'aprenentatge de cosmonautes.

Va realitzar 48 òrbites al voltant de la Terra en el satisfactori vol del Vostok 6, que va durar del 16 al 19 de juny de 1963. Des d'aquest moment va prendre part en missions diplomàtiques com a ambaixadora de bona voluntat i posteriorment va entrar en política. Va ser triada Dona del Segle per L'Associació Internacional de la Dona, distinció que li va ser lliurada a Londres. El 1963 va contreure matrimoni amb l'astronauta, Andrian Nikolayev. Ha donat el seu nom a un cràter lunar. Va presidir la Comissió de Dones del Soviet Suprem de 1968 a 1987 i va ser directora del Centre Internacional Rus de Cooperació Cultural i Científica.

Llei per a la igualtat efectiva de dones i homes

La Llei per a la igualtat efectiva de dones i homes fou una llei orgànica aprovada per les Corts Espanyoles i sancionada pel rei d'Espanya el 22 de març de 2007. Segons la Llei d'igualtat, "El principi d'igualtat de tracte entre dones i homes suposa l'absència de qualsevol discriminació, directa o indirecta, per raó de sexe, i, especialment, les derivades de la maternitat, l'assumpció d'obligacions familiars i l'estat civil." Importància de la igualtat entre dones i homes en totes i també aquesta professió d'astronauta.

OBJECTIUS

DES DEL MEU PUNT DE VISTA...

-Per què he volgut fer aquest pòster? He fet aquest pòster perquè el 8 de Març es el dia internacional de la dona 2011, i el nostre professor en la matèria d'astronomia, l'Anicet Costalls ens va proposar que fèssim una activitat que estava relacionada amb el tema: les dones a l'espai.

-Per a què serveix aquest pòster? Per informar a la gent de les dones que han estat a l'espai però també per conèixer una mica la primera dona que hi va estar.

-Per què és important? Per no deixar de banda a les dones, ja que mai han estat ben vistess per la societat, per informar una mica del que han contribuït.

-Què pretenc explicar de la dona a l'espai? Quan hi han anat, qui hi ha anat, com hi han anat, on...

MÈTODE

CERCANT INFORMACIÓ

1) On has buscat la informació i perquè? Quantes fonts has consultat?

He buscat a través del cercador Google, amb la paraula clau "dones a l'espai", que també l'he escrit en castellà: "mujeres en el espacio", i en anglès: "women in space". A partir d'aquí he trobat una sèrie de blocs: www.elpunt.cat; www.centpeus.blogspot.com. I per buscar informació sobre la dona escollida, he buscat amb "Valentina Tereshkova" i he cercat als blogs/pàgines web: www.wikipèdia.org; www.laflcha.net; i després he cercat com a "biografia Valentina Tereshkova" i he trobat els webs: www.biografiasyvidas.com; www.artistasguerreras.blogspot.com i www.buscabiografias.com.

2) Quina informació has seleccionat i perquè?

He agafat una mica d'informació d'un bloc, una mica d'un altre...

3) Com has valorat que la informació seleccionada era fiable, veritable...?

Perquè la mateixa informació estava repetida en molts blocs diferents

4) Quant temps t'ha dut trobar informació interessant i fiable?

Depèn de cada punt. El que més m'ha costat trobar ha sigut la biografia de Valentina Tereshkova (uns 45 min.).

5) Com has redactat la introducció i les conclusions perquè no fossin simplement una còpia del trobat en la web?

Perquè si no, no tindria sentit fer el pòster, ja que si algú volgués la informació entraria directament en una pàgina web ja que seria molt més ràpid.

REFERÈNCIES

BIBLIOGRAFIA

-Heather Feldman 2003, Valentina Tereshkova: The First Woman in Space
-www.wikipedia.org
-www.elpunt.cat
-www.centpeus.blogspot.com
-www.laflcha.net
-www.biografiasyvidas.com
-www.artistasguerreras.blogspot.com
-www.buscabiografias.com

CONCLUSIONS

PENSO QUE...

Opinió personal de la importància de l'existència de dones astronautes:

És important que hi hagi dones astronautes? Per què?

Si, penso que és molt important perquè de cara al futur, les dones no estiguin discriminades

Creus que és necessari que hi hagi igualtat d'oportunitats per a homes i dones en àmbits de treball com aquest? Per què?

Si, perquè es una feina que com qualsevol altra, la pot fer perfectament un home com una dona

Per què creus que hi ha hagut més homes astronautes que dones?

Per que mai han estat ben vistess per la societat, les dones, i se les tenia com a debils i incapaces de fer qualsevol ofici que no fos estar a casa.

Que se'hauria de fer per que hi hagi més dones astronautes?

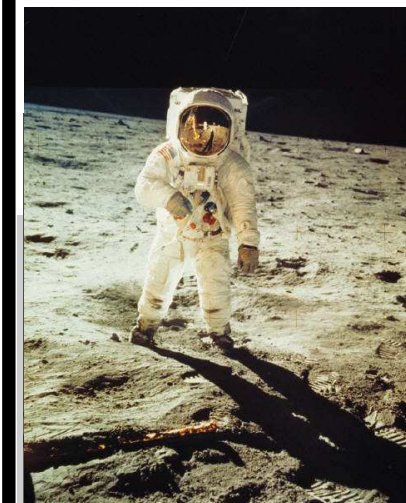
Ara que ja no es discrimina tant a les dones, seria el moment de que tinguessin les mateixes oportunitats que els homes, de poder fer aquest ofici.

Creus que hi haurà en un futur pròxim més dones astronautes?

Esperem que si

Per què és un bon exemple per a la societat, el de la vida de l'astronauta que has triat?

Per que Valentina Tereshkova es la primera dona que ha anat a l'espai, i que per tant va trencar aquesta cadena discriminatòria.

PAMELA ANN MELROY

Francesc Baró
IES guindavols

INTRODUCCIÓ

Les dones van integrar-se a l'història de l'espai des del lany 1968 Valèntia Tereshkova va ser la primera dona que va sortir a l'espai en la nau Vostok 6. És molt important que les dones també formin part de la carrera espacial com també han fet en altres àmbits de la ciència.

OBJECTIUS

*He volgut presentar aquest tema per la proximitat del dia 8 de març, Dia de la Dona Treballadora.
*Amb aquest poster vull un omenatge a les dones que han elegit el camí difícil

*Prenc explicar amb aquest poster que la diferència de sexes no ha de ser una barrera pel coneixement ni per la igualtat de drets.

MÈTODE

- 1) Informació trobada a la xarxa d'Internet i Wikipedia.
- 2) Diferents pàgines web.
- 3) Contrastar que la informació sigui la mateixa totes elles.
- 4) 30 minuts.
- 5) Redacció amb les meves pròpies paraules.

CONCLUSIONS

Es important de la mateixa manera que hi ha d'haver doctores, professores, bioquímiques, físiques nuclears, es a dir, dones que tinguin els mateixos mitjans i possibilitats d'estudi i progrés que els homes. La ciència fins fa pocs anys era un camp molt masculista. Ara s'ha superat i la dona ha avançat molt en la seva formació cosa que farà que la dona vagi assolint diferents camps de la ciència. Pamela Ann Merloy és una bona representant de el tema que em desenvolupat

REFERÈNCIES

Annex 10.1. Retrats de mares, padrines i repadrines (3r ESO). Pautes per l'alumnat

Fragments del llibre *Me'n recordo* de Joe Brainard

- ◆ Recordo quan un nen em va dir que el gust d'aquelles fulles de trèvol (amb floretes grogues) que ens menjàvem era tan amargant perquè els gossos s'hi pixaven. Recordo que no vaig deixar de menjar-ne.
- ◆ Recordo que m'agradava remenar els calaixos dels pares a veure si hi trobava condons. (Marca Peacock)

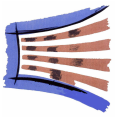

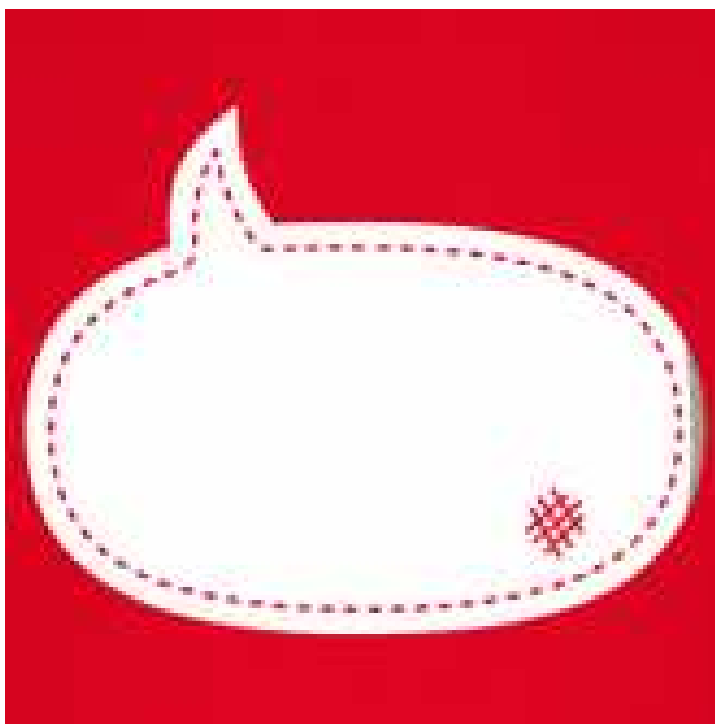
- ◆ Recordo les camises roses de vestir. I les corbates de cordons, amb una xapa metàl·lica al coll.
- ◆ Recordo el primer dibuix que recordo haver fet. Era una núvia amb una cua molt llarga.
- ◆ Recordo el primer cigarret. Un Kent. Dalt d'un turó. A Tulsa, Oklahoma. Amb el Ron Padgett.
- ◆ Recordo l'última vegada que vaig veure plorar la mare. M'estava cruspint un pastís d'albercoc.
- ◆ Recordo el gust boníssim que pot tenir un got d'aigua després d'haver pres un gelat.
- ◆ Recordo que vaig guanyar una insígnia per no haver faltat ni un sol dia a l'Escola Dominical durant cinc anys. (Metodista)
- ◆ Recordo una festa a la qual tothom havia d'anar disfressat de la seva persona favorita i jo em vaig vestir de Marilyn Monroe.
- ◆ Recordo la margarina blanca en una bossa de plàstic. I un paquetet de taronjada en pols. Anaves tirant polsim a la bossa i després l'agitaves fins que la margarina es tornava groga.
- ◆ Recordo que quequejava molt.
- ◆ Recordo quan, a l'institut, volia ser guapo i famós.
- ◆ Recordo quan, a l'institut, si el dijous anaves de verd i de groc volia dir que eres marica.
- ◆ Recordo quan, a l'institut, m'entaforava un mitjó als calçotets.
- ◆ Recordo quan vaig decidir que seria capellà. No recordo quan vaig decidir que no ho seria.
- ◆ Recordo un somni recurrent en el qual era capaç de volar. (Sense avió)
- ◆ Recordo haver somniat moltes vegades en una preciosa serp vermella i groga i negra en un camp d'herba molt brillant.
- ◆ Recordo un professor d'història americana que ens amenaçava de saltar per la finestra si no estàvem quietes. (Segon pis)

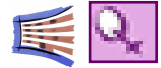

- ◆ Recordo la primera vegada que em vaig emborratxar de debò. Em vaig empastifar les mans i la cara amb tint verd d'ou de Pasqua i vaig passar la nit a la banyera de la Pat Padgett. Llavors encara es deia Pat Mitchell.
- ◆ Recordo jugar a "metges" a l'armari.
- ◆ Recordo que una vegada em vaig esgarrapar la cara amb les ungles perquè la gent em pogués preguntar què m'havia passat, jo pogués respondre que m'ho havia fet un gat i ells entenguessin que no havia estat pas un gat.
- ◆ Recordo els blocs de notes de coloraines.
- ◆ Recordo una canasta.
- ◆ Recordo haver planejat d'estripar la pàgina 48 de tots els llibres que llegís de la Biblioteca de Boston, però aviat hi vaig perdre l'interès.
- ◆ Recordo la meua professora d'arts plàstiques a primària, la senyora Chick. Recordo un dia que un nen la va treure de polleguera i la mestra el va remullar amb una galleda d'aigua.
- ◆ Recordo que un Nadal li havia comprat a la mare un flascó de Chanel Número 5, però quan li vaig dir al pare el que m'havia costat me'l va fer tornar a la botiga.
- ◆ Recordo un noi que deia que era més divertit pixar en companyia que no pas sol, i així ho feia. I certament ho era.
- ◆ Recordo un nen grassonet que era fill de pares sord-muts. Em va ensenyar a dir "Joe" amb les mans.
- ◆ Recordo que no entenia com és que a les dones amb faldilles no se'ls congelen les cames a l'hivern.
- ◆ Recordo que més d'una vegada havia descobert que l'expressió de la meua cara ja no tenia cap relació amb el que estava passant.
- ◆ Recordo el folre del vellut verd oliva que tenia el joier de la mare. Verd, de pell amb safates plegables. Quan estava sol a casa m'encantava remenar-lo. N'examinava cada peça amb molt de compte i en triava les meves joies favorites. Alguna vegada me les vaig emprovar i tot, però la majoria de cops em limitava a mirar.

Seguint l'estil de l'autor, feu memòria de fets, sensacions, gustos, anècdotes, experiències del vostre passat que us hagin quedat gravades i que tinguin relació amb la repadrina, la padrina, la mare, la tieta, la padrineta, la germana... o alguna amiga. I apunteu-los en una bombolla per enganxar-la al costat de les fotografies familiars.

Annex 11.1. La ventafocs que no volia menjar anissos. El conte.

LA VENTAFOCES QUE NO VOLIA MENJAR ANISSOS

La Ventafocs tenia moltes moltes ganes d'anar a ballar i...malgrat que la seva marastra no li volia deixar anar... es va escapar quan tothom dormia i se n'hi va anar. I, en ser l'endemà, després d'una gran nit de festa...no se'n recordava de res. Ja us ho podeu imaginar, havia begut una mica massa i...això que passa...portava una ressaca impressionant, històrica... Sabeu a quina hora havia arribat?...sí, efectivament, ho heu encertat, a les 12 però no a les 12 de la nit sinó a les 12 del migdia següent.

S'acabava d'agitar, el cap li rodava i tenia la boca seca... quan va sentir que sonava el timbre de casa...

Eren dos homes que la venien a veure i portaven una sabata de vidre...ja la veieu, de taló d'un pam i molt estreta de la punta.(es mostra) Li van dir que se l'emprovés perquè buscaven la noia a qui anés béaquella sabata. La buscaven perquè la noia que aconseguís calçar-se-la seria la que es casaria amb el príncep.

La veritat és que a ella li va costar bastant embotir-se-la, tot s'ha de dir. Però fent una mica de força i contenint la respiració dissimuladament va poder posar-se la sabata del 36 de manera que els dos missatgers del príncep van marxar convençuts que ella era la noia que es casaria feliçment amb el príncep.

La nostra Ventafocs, però, no sabia fins a quin punt havia posat la pota, de fer, jo diria més, s'havia posat de peus a la galleda. No us preocupeu, més tard ho entendreu.

I ES VA CASAR AMB EL PRÍncep, i com n'estava de contenta. No us ho podeu imaginar. A més, era l'enveja de tothom, de les seves geloses germanastres i de la marastra, tothom volia haver estat al seu lloc.

Resulta que al príncep li encantaven els anissos, i sempre, després de cada menjada li demanava a la seva esposa, vull dir a la Ventafocs, a la nostra Ventafocs, que li n'oferís alguns. El problema és que a ella li repugnaven aquests dolços, només d'olorar-nos ja li venien ganes de vomitar.

Sabeu què són els anissos? (es mostren) Mireu...vigileu, però, perquè són uns dolços que no agraden a tothom... potser no tots sou com el príncep i no us acaben d'agradar.

Bé, tornem-hi, ...Cada dia, la Ventafocs ofería anissots al príncep ... se'n passava d'hores buscant els més grans, els més petits, els de colors diferents...!!!

Però el príncep sempre estava de mal humor.

-Aquests anissots deuen estar caducats, tenen regust!

-Aquests d'avui són molt durs, què vols, que em caiguin les dents?

-Aquests de color blau no són anissots, on els has comprat?

I mai no ho encertava. Però ella no desistia i voltava i voltava esmaperduda per tota la ciutat d'una confiteria a una altra.

Però això no és el pitjor, no. Per complaure al príncep havia de dur posades sempre (fins i tot per casa) aquelles maleïdes sabates de vidre, d'un pam de taló, tan estretes de la punta ...

Li feina un mal l'esquena. Rotundament, no hi sabia caminar pas. I mireu que havia assajat força. (la narradora es posa les sabates i va caminat mentre parla)

-Això és horrible!

No hi ha manera de posar l'esquena recta, de vegades caus enrera i de vegades caus endavant i l'esquena es va inclinant i ... al final del dia... tens un mal humor que no saps d'on et ve i resulta que és del mal de peus i d'esquena. I, a més, són tan estretes que t'apreten els dits. I la planta del peu se't va aixafant (la narradora mostra la planta del peu).

Ho sabíeu que a la planta del peu s'hi reflecteixen tots els òrgans del cos?

I la Ventafocs cada dia es trobava més malament: malalta, deprimida, perduda... fins que un dia...va decidir parlar-ne.

I el primer que li va venir al cap va ser cridar ben fort: MERDA!!!, Sí, ho heu sentit bé, MERDA, MERDA, MERDA!!!!

-Quin pal, quin rotllo de príncep, de sabates i d'anissots!!!

Però, sabeu què li va dir la gent???

Veïna moderna: "no et queixis tant de les sabates, el meu príncep és modern i li agrada que em posi unes plataformes de mig metre"

Amiga de la infantesa. “ què dius noia, la sort que has tingut, és tan guapo...”

Marastra: “què més vols? Una morta de gana com tu, des que t’hi vas casar no et falta de res, tens una casa gran, una cuina moderna, et compra joies i vestits... no estàs mai contenta. És que ja joventut d’avui en dia...no us mereixeu res”.

Així que la Ventafocs cada dia estava més confosa amb els comentaris de la gent i va deixar de parlar-ne, d’explicar els seus problemes. Només tenia el seu “estimat” príncep, l’esquena torta, els peus aixafats i el cor destrossat.

Fins que un dia, mentre esperava a la cua de la confiteria per comprar aquells odiats anissets per al príncep.... Qui és l’última?, va dir. I mentre esperava...com deia, va tenir la sort de VEURE’S A ELLA MATEIXA. I li van agafar unes ganes de riure, de riure-se’n d’ella mateixa, i va pensar com n’havia estat d’innocent pensant que un príncep la salvaria. Després de tants anys de viure amb un príncep se’n va adonar que els prínceps no et salven... ni tampoc els camioners, ni els diskjokeys, ni les pastisseres...

...i va deixar de sentir-se culpable, es va perdonar i es va adonar que l’única capaç de salvar-se és..... (ho sabeu?) UNA MATEIXA.

Així que la Ventafocs va dir PROU.(dir-ho fort i amb convenciment) A veure si ho sabem dir tots, nois i noies... 1, 2 , 3: PROU. (La narradora demana que cridin ben fort unes quantes vegades)

Sabeu què va passar després que la Ventafocs pronunciés la paraula PROU? Doncs que va aparèixer una fada molt rara. No sé si ho sabíeu però les fades són grassonetes, peludes, molt morenes, porten les ungles molt llargues i viuen, sabeu on viuen? Doncs viuen dins de nosaltres mateixes, només surten, però, quan diem ben fort:

PROU!

I quan la fada va veure la Ventafocs, la va abraçar ben fort, així (la narradora abraça alguna noia/nena del públic) i la Ventafocs es va sentir tan bé, tan ben recollida que li van venir unes ganes de plorar... i va posar-se a plorar. I tant com va plorar ... va plorar fluixet, però molta estona, i es va adonar que feia molt de temps que no plorava..

I sabeu per qui plorava?

Doncs ara us ho diré...

Va plorar pel príncep, per tants anissos, per les sabates de vidre..., per l'amiga moderna... (que potser no era tan bona amiga)

Va plorar per tot plegat.

Després va seguir plorant pel seu pare, que no la va tractar mai bé, i per la marastra, que mai no se l'havia estimat gaire, i per les seves germanastres, que estaven molt frustrades perquè no els cabia la talla 38 del Zara i perquè feien un 42 de peu...

VA PLORAR I PLORAR..

Pel dia que va nàixer...

Fins i tot per les seves vides anteriors..

I quan va haver acabat de plorar....ES VA SENTIR MILLOR QUE MAI

Però es va sentir tan BUIDA...vull dir buida per dins. (I LI VA AGAFAR UNA POR...UNA POR QUE S'ESTREMIA TOTA)

Va pensar que ara s'hauria d'anar omplint de coses boniques. Sort en tenia que la fada estava del seu costat.

El primer que va fer ... sabeu què va ser? Doncs, va deixar el príncep, no us penseu que li va costar molt. Eren tants anys al seu costat...

Després va llençar les sabates i tots els anissos que va trobar per casa. I es va prometre que no tornaria a visitar una confiteria en sa vida.

I un cop es va quedar sola va descobrir que volia gaudir del seu cos que tan castigat havia estat. I va descobrir el tai chi, que et fa sentir molt lliure. I allí no importa quin número de peu calces, ni si peses 80 quilos, ni si medeixes metre 80 o tens 80 anys.

I allí s'hi va trobar altres éssers, com ella, sortits dels contes més tradicionals.

I es va trobar a la rateta presumida, que s'havia engreixat molt perquè pagava la seva ansietat menjant hamburgueses i patates fregides tot i que ara lligava més...

També es va trobar la bella dorment i la Blancaneus, que s'estaven despertant (o, més ben dit, desintoxicant)

I la caputxeta vermella, a qui li havia sortit violent el caçador...

Però també es va trobar Pinotxo, que ja n'estava fart de les seves pròpies mentides i que començava a sospitar que la veritat és necessària...i molt, per ser lliures.

Mireu, a base de fer tai chi van anar sentint-se cada cop més lliures i això els va permetre anar realitzant els seus propis somnis, tot ajudant-se entre si. I així va ser com la Ventafocs va decidir muntar un cabaret restaurant vegetarià. Es deia "D'harmonia, me'n sobra". Era un local petit on, abans de menjar, es feia tai chi i, d'aquesta manera, tot tenia millor gust i es menjava relaxadament.

I ara tots aquests personatges estan entusiasmats d'haver-se conegut encara que, sobretot les dones, estan també molt enfadades pel paper que han hagut de representar en els contes tradicionals. Si us hi fixeu bé sempre els ha tocat fer de nenes o noies passives que esperaven el seu príncep blau, aquell que després, com a la Ventafocs del nostre conte, les matarà d'avorriment.

S'ha acabat, PROU! Havien dit els nostres personatges (la rateta presumida, la bella dorment, la Blancaneus, la caputxeta vermella...)i altres, segur que en coneixeu més...

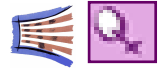
I vet aquí que es van disposar a escriure un nou conte. Començava així:

Hi havia unes dones que no estaven soles i a qui no agradaven els anissos però, en canvi, sí que els agradava fer tai chi i el menjar vegetarià...

Bé, potser no cal que continuï ja que tothom podria continuar-lo a la seva manera, segons els seus somnis... Aquí podríem acabar encara que...ja ho sabeu... els finals no existeixen del tot sinó que tot continua...

A la Ventafocs li va anar molt bé amb el Cabaret- Restaurant vegetarià i ha contractat un munt de col.legues. Ara l'obre fins i tot de nit, fins a altes hores de la matinada.

I als altres personatges, sabeu com els ha anat a la vida?

Doncs la rateta presumida ara viu sola i feliç (i s'ha aprimat). Se n'ha cansat de tantes hamburgueses i ha descobert com en són de bones les amanides.

La bella dorment i la Blancaneus ja no necessiten tantes pastilles i s'han fet molt amigues.

I Pinotxo continua buscant la veritat.

La marastra ara fa de cuinera al restaurant vegetarià, ja sabeu aquell que es diu "D'harmonia, me'n sobra". I també s'ha afeccionat al tai chi.

I la fada continua apareixent cada vegada que una dona diu...

PROU (ho diu tothom del públic)

I AQUÍ S'ACABA EL CONTE O... COM S'ACOSTUMA A DIR... CONTE CONTAT... JA S'HA ACABAT.

(Un aplaudiment, si us plau)

Gràcies per la vostra atenció.

Annex 11.2. La ventafocs que no volia menjar anissos. DEBAT. PROPOSTA DIDÀCTICA.
Imatge de la participació de l'alumnat.

LA VENTAFOCES QUE NO VOLIA MENJAR ANISSOS

DEBAT. PROPOSTA DIDÀCTICA.

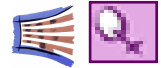
1. Les autores d'aquest conte són: Myriam Cameros y Nunila López.
El títol original és: "La cenicienta que no quería comer perdices". El podeu trobar il·lustrat a la xarxa (només cal escriure a google el títol) o bé a les llibreries. Hi he fet, però, alguns canvis. Quins? Per què creieu que els he fet?
2. Tots els contes tenen una moralina final, és a dir, volen ensenyar alguna cosa. Què vol ensenyar aquest?
3. Les autores d'aquest conte el van dedicar a totes les dones valentes que volen canviar la seva vida i també a aquelles dones que l'han perdut. Jo el vull dedicar, a part del meu fill i de la meua filla, a tots els nens i nenes de l'escola Pràctiques I. A qui més el podríem dedicar? A qui el dedicaries tu?
4. Pensem entre tots un nou final. Cal que hi incorporem els nostres somnis i hobbies personals i que fem volar la imaginació.
5. Per què pensem que jo avui m'he posat un mocador lila, per venir a contar aquest conte?

NORMES QUE CAL COMPLIR DURANT L'EXPLICACIÓ DEL CONTE.

1. Cal estar en silenci durant tota la narració. Si la narradora pregunta i es vol contestar, cal aixecar la mà i parlar, si se't dona la paraula.
2. No podeu parlar entre vosaltres ja que us perdreu (també és perquè és de mala educació)
3. No es poden preguntar les paraules que no s'entenguin sinó que s'ha de continuar escoltant, segur que en podreu deduir el significat.
4. Al final cal que aplaudiu (tant si us ha agradat com si no, ja que la narradora s'hi ha esforçat i l'aplaudiment és la seva paga)

La narradora i l'alumnat després de l'activitat

Annex 12.1. GUIA FÀCIL PER A UN ÚS NO SEXISTA DE LA LLENGUA. (per Ma. Teresa Quintillà Zanuy).

GUIA FÀCIL PER A UN ÚS NO SEXISTA DE LA LLENGUA

1. OBJECTIU D'AQUESTA GUIA

Aquesta guia pretén ser un ajut a l'hora de produir textos en l'àmbit administratiu evitant l'ús sexista i androcèntric de la llengua. No pretén ser exhaustiva, ni ser un manual de conceptes teòrics ni un fulletó alligador, sinó senzillament un recull de recursos i estratègies per fer més fàcil i entenedora la praxi quotidiana utilitzant un llenguatge que no exclouï sistemàticament les dones del discurs.

2. ALGUNS TÒPICS QUE CAL ERADICAR

Sovint, quan es planteja la qüestió d'evitar el sexisme lingüístic sentim comentaris com aquests:

“Ja és prou complicada la meua feina per què ara, a més, hagi d'escriure “professors i professores” i tot això”

“És una pèrdua de temps”

“Hi ha qüestions més importants a resoldre; això no solucionarà res”

“De què servirà que jo m'esforci, si la resta no ho fa o no ho valora?”

“Si s'ha de passar pel tub, passarem”

“Ho faré perquè m'ho manen, però jo no em crec res de tot això”

“No veig que s'hagi de canviar res: quan diem “els ciutadans”, ja s'entén que inclou homes i dones”, etc.

Això demostra que hem oblidat el transcendental paper que juga el llenguatge en la vida humana i que és impossible imaginar cap activitat pròpia dels éssers humans sense ell. El llenguatge és una eina al servei de la comunitat humana que l'usa i amb ell reflectim la nostra manera de ser i pensar i és l'instrument que “passarem” a les generacions futures. Així doncs, si volem presumir de societat democràtica, hem d'eradicar els usos lingüístics discriminatoris o sexistes.

Són diversos els arguments sovint al·legats per oposar-se o ridiculitzar l'ús no sexista del llenguatge. Aquí en tenim uns quants:

- Va en contra de l'economia del llenguatge. Un dels principals motius pels quals es ridiculitza l'ús no sexista del llenguatge és la creença infundada que aquesta pràctica comporta un redactat més llarg i carregós. Ara bé, si usem bé les estratègies que en aquesta guia es proposen això no té per què ser així; ans al contrari. Amb tot, si amb l'increment de dues o tres paraules aconseguim no excloure ningú (incloent les dones, que constitueixen la meitat de la població mundial), haurà valgut la pena.
- Genera impersonalització. L'ús de termes genèrics o neutres, poden suposar per a algunes persones una despersonalització. Per exemple, quan es fa servir 'l'empresariat' en comptes de 'els empresaris', hi ha qui té la sensació de perdre tracte personal. Aquesta percepció és estrictament cultural i subjectiva i, en tot cas, sempre és millor un ús neutre de la llengua (cf. "l'empresariat"), que un ús exclouent i discriminatori ("els empresaris").
- Com que no hi ha mala intenció, no és necessari. Certament, és difícil trobar casos en què realment l'ús sexista sigui deliberat i malintencionat; generalment es tracta de desídia, insensibilitat o desconeixement, però els resultats resulten ser els mateixos.
- Hi ha coses més importants per les que lluitar. Sempre hi haurà, davant de qualsevol qüestió, aspectes més importants pels que 'lluitar'. Ara bé, atès que el llenguatge modela comportaments i conductes personals i col·lectives, fer-ne un ús no sexista sempre serà un pas endavant per a la igualtat.

3. COM USAR AQUESTA GUIA

Aquesta guia s'articula al voltant de 2 eixos: 1) identificar els usos sexistes del llenguatge; 2) proporcionar algunes estratègies per evitar-los. Els recursos i estratègies proposades apareixen

classificades en apartats (taules). En cada apartat o taula els termes o expressions sexistes a evitar apareixen ordenats alfabèticament i acompanyades de l'expressió no sexista proposada.

4. QUÈ SÓN USOS SEXISTES DEL LLENGUATGE

Considerem usos sexistes i androcèntrics del llenguatge:

a) L'ús indiscriminat del masculí com a genèric:

- amb article: *el professional, l'operari, el director, els treballadors* per referir-nos a homes i dones indistintament;
- ús habitual d'expressions pretesament globalitzants: *tots*, en lloc de *tothom*.

b) Ús arbitrari de l'ordre d'aparició, és a dir, no respectar l'ordre alfabètic o de jerarquia professional en una enumeració de persones d'ambdós sexes, preferint un ordre que prioritza els individus de sexe masculí.

Exemple. "El Sr. Duran i la Sra. Aguado presidiren la reunió",
en lloc de, "La Sra. Aguado i el Sr. Duran presidiren la reunió".

c) Persistència de tòpics sexistes.

Exemple. "Importants líders empresarials i elegants empresàries es reuniren dijous passat a París"

5. ESTRATÈGIES I RECURSOS PER EVITAR USOS SEXISTES DEL LLENGUATGE

Són diverses les estratègies per evitar usos sexistes del llenguatge en funció de la situació, el context o la tipologia de text a la qual ens enfrontem.

5.1. ÚS DE GENÈRICS

	En lloc de	Proposem
	El director	La direcció
	El venedor	La persona venedora
	Els accionistes	L'accionariat
	Els adolescents	L'adolescència
	Els aficionats	L'afició
	Els alcaldes	Les autoritats municipals
	Els altres	La resta, l'altra gent, altres persones
	Els amics.....	Les amistats
	Els ancians	La gent gran
	Els avantpassats	L'ascendència
	Els catalans.....	El poble català, tothom qui viu a Catalunya
Ús de genèrics i abstractes	Els ciutadans.....	La ciutadania, la població, la societat
	Els clients	La clientela
	Els competidors	La competència, les empreses competidores
	Els consellers	El Consell executiu, el govern
	Els consumidors.....	El públic consumidor, el sector de consum
	Els convidats	Les persones convidades, la concurrència
	Els electors.....	L'electorat
	Els empresaris	L'empresariat
	Els espanyols	El poble espanyol
	Els espectadors	El públic
	Els experts	La gent experta, l'equip expert

Els famosos	La gent famosa
Els fills	La descendència
Els funcionaris	El funcionari
Els guàrdies de seguretat	El personal de seguretat / La seguretat
Els homes	La gent, el gènere humà, l'espècie humana
Els joves.....	La joventut, el jovent
Els lectors.....	El públic lector, l'audiència
Els lleidatans	La població lleidatana, Lleida, la societat lleidatana
Els metges i les infermeres.....	El personal sanitari
Els metges	El personal / equip / cos mèdic
Els nens	La canalla, les criatures, els infants
Els nois.....	La joventut, el jovent
Els pagesos.....	La pagesia
Els polítics	la classe política
Els ponents	Les ponències
Els presos	La població reclusa
Els propietaris	Les persones propietàries
Els proveïdors	La proveïdoria, el proveïment, les empreses proveïdores
Els regidors	La corporació municipal, les regidories
Els socis	L'agrupació, l'associació
Els treballadors acomiadats.....	El personal acomiadat
Els treballadors	El personal, la plantilla
Els veïns.....	El veïnat (barri), la comunitat (edifici)
Els voluntaris.....	El voluntariat
L'alcalde	L'alcaldia, l'ajuntament
L'home	L'ésser humà
L'home del carrer	La gent del carrer
Les administratives	El personal d'administració
Les infermeres	El personal d'infermeria
Les secretàries.....	El personal de secretaria
Les senyores de la neteja	El personal de neteja
Molts pensen	Molta gent pensa, en general es pensa
Tots	Tothom, tota la gent, tot el món
Tots sabem.....	Tothom sap, se sap perfectament, és ben sabut

5.2. LA PRONOMINALITZACIÓ

	En lloc de	Proposem
Ús de <i>qui</i>	Els usuaris d'aquest servei.....	Qui usa aquest servei
	Els viatgers	Qui viatja
	Els que pensen que	Qui pensa que

5.3. LA BARRA

L'ús de la barra és molt habitual i sovint resulta apropiat en documents produïts per l'Administració pública i les entitats financeres. Així, trobem constantment, no només *Sr./Sra.*, *director/directora*, sinó també *CIF/NIF*, *DNI/Passaport*, *compte corrent / compte d'estalvi*, etcètera. La seva finalitat és estalviar espai en el document administratiu (impresos, instàncies, formularis), però no s'ha d'usar en

textos més amplis o d'una altra tipologia. En aquests, és preferible l'ús d'altres recursos, inclòs el doble gènere (*l'operari o l'operària*).

	En lloc de	Proposem
Ús de la barra	Sr.	Sr./Sra.
	Nom del pare.....	Dades del pare / de la mare

5.4. EL DOBLE GÈNERE

Algunes persones adueixen, com a argument per oposar-se a l'ús del doble gènere, que utilitzar sistemàticament el masculí i el femení carrega innecessàriament el text i en dificulta la lectura. Tanmateix, l'ambigüitat del gènere masculí, atesa la doble funció que se li ha assignat (designar els homes i designar el col·lectiu humà), fa imprescindible la indicació de quan s'està fent al·lusió també a les dones. En conseqüència, en alguns casos molt concrets, el doble gènere no és innecessari sinó desambiguador.

L'ús de les formes dobles es pot aplicar de formes diverses:

- En articles i substantius:

En lloc de	Proposem
Els treballadors	Els treballadors i les treballadores Treballadors i treballadores

- Només en articles:

En lloc de	Proposem
Els periodistes	Els i les periodistes Les i els periodistes

Quan s'opta per aquest recurs, de forma quasi sistemàtica es col·loca el masculí davant del femení. Però això no té perquè ser així necessàriament. En rigor, podríem aplicar perfectament el criteri alfabètic a l'hora de decidir quin gènere s'ha de posar primer. D'aquesta manera, diríem *'El traductor o la traductora'* o també *'l'autor o autora'*, però en canvi *'les mares o els pares'*, *'les noies o els nois'*, *'benvolgudes i benvolguts'*, etc.

	En lloc de	Proposem
Ús del doble gènere	El director	El director o la directora
	L'alumne.....	L'alumne o l'alumna
	El sota signant.....	El o la sota signant
	Els ciutadans.....	Els ciutadans i (les) ciutadanes
	Els lleidatans	Els lleidatans i (les) lleidatanes
	Els electors.....	Els electors i (les) electores
	Els agricultors afectats	Les agricultores i (els) agricultors afectats
	Els treballadors acomiadats.....	Les treballadores i (els) treballadors acomiadats
	Els pares	Les mares i els pares
	Benvolguts	Benvolgudes i benvolguts

5.5. SUPRESSIÓ DE L'ARTICLE

En alguns casos (substantius que per ells mateixos no estan marcats com a masculins o femenins (*comercial, col·lega, accionista, pensionista, periodista*, etc.), un recurs ben senzill és ometre l'article:

En lloc de	Proposem
L'encàrrec es fa a uns comercials competents	L'encàrrec es fa a comercials competents
Uns col·legues professionals	Col·legues professionals
Assemblea dels accionistes de l'empresa	Assemblea d'accionistes de l'empresa

5.6. ALTRES RECURSOS

De vegades, no hi ha un únic recurs a usar o cap dels proposats anteriorment hi escau prou bé. Llavors es tracta d'estar alerta per no fer redactats asimètrics, androcèntrics ni sexistes, per a la qual cosa sovint cal refer la frase:

	En lloc de	Proposem
<i>Ús no asimètr</i>	L'Alborch i Felipe González La Sra. Thatcher i Blair Vindran el senyor Ticó, acompanyat de la senyora Camats i la senyoreta Serrano. Sra. de Farré (Montse Feliu)	Carmen Alborch i Felipe González La Sra. Thatcher i el Sr. Blair Vindran les senyores Camats i Serrano i el senyor Ticó. Sra. Feliu
<i>Ús no androcèntric</i>	S'organitzaran activitats culturals per a les dones dels socis. Els nòmades es traslladaven amb els..... seus estris, dones, ancians i nens d'un lloc a un altre.	S'organitzaran activitats culturals per a qui acompanyi les persones sòcies. Els grups // pobles nòmades es traslladaven amb els seus estris d'un lloc a un altre.
<i>Altres recursos</i>	Estan compromesos amb la..... sostenibilitat És bo per al benestar de l'home..... A la prehistòria l'home vivia en coves. Es recomana als usuaris de la tarja que l'utilitzin correctament. El qui subscriu, nascut a..... Els que disposin d'assegurança Molt agraïts per la seva assistència.... Siguin benvinguts	Tenen un compromís amb la sostenibilitat. És bo per al nostre benestar. A la prehistòria vivíem / es vivia en coves. Recomanem que utilitzi la seva tarja correctament. / Es recomana l'ús correcte de la tarja. La persona que subscriu, nascuda a ... / Qui subscriu, natural de ... Qui / les persones que disposin de ... Els agraïm la seva assistència. Els donem la benvinguda. En presentar la sol·licitud pot demanar-se còpia d'aquesta una còpia d'aquesta Dades de la persona que signa.

6. CASOS MÉS HABITUALS (NOMS D'OFICIS, CÀRRECS I OCUPACIONS)

En primer lloc, cal eradicar usos asimètrics de noms d'oficis o càrrecs (tant en masculí com en femení); així,

En lloc de	Proposem
Els directius	El personal de direcció
Les secretàries	El personal de secretaria
Les dones de la neteja	El personal de neteja

Cal parar atenció especialment als tractaments personals (sobre tot, en els encapçalaments de cartes i en les signatures). En aquest cas, es poden plantejar diverses situacions o contextos:

- a) si coneixem la identitat de la persona destinatària
- b) si no coneixem la identitat de la persona destinatària.

En el primer cas, sovint podem trobar usos androcèntrics o sexistes en la denominació d'alguns càrrecs de responsabilitat, tant en l'administració pública com en l'empresa privada, tot i conèixer la identitat de la persona en qüestió:

Exemple 1	El Director comercial Signat. Mercè Campabadal Ciuraneta
Exemple 2	El Cap de servei Signat. Mercè Campabadal Ciuraneta

En aquests casos s'està cometent un error de concordança gramatical, ja que és com dir: *El senyora Maria Lluïsa* o *El senyor Maria Lluïsa*. Així doncs, quan coneixem la identitat de la persona en qüestió hem de respectar el sexe de la dita persona i, en cas que sigui una dona, no podem referir-nos a ella en masculí, ni tant sols si es pretén interpretar el masculí com a genèric o gènere no marcat, ja que en aquest cas el gènere sí està marcat: és el femení:

Proposta 1	La Directora comercial Signat. Mercè Campabadal Ciuraneta
Proposta 2	La Cap de servei Signat. Mercè Campabadal Ciuraneta

En el segon cas (quan no coneixem la identitat de la persona destinatària) o bé es tracta d'un document "obert", és a dir, que pretén ser vàlid en qualsevol circumstància (com un formulari, un imprès, una circular, un model de carta estàndard, una convocatòria, etc.), recomanem:

1- **L'ús de genèrics:**

En lloc de	Proposem
El gerent	La gerència
El director	La direcció, l'equip directiu
El cap de servei	La prefectura de servei
El secretari	La secretaria
El tesorero	La tresoreria
L'administrador	L'administració
L'interventor	La intervenció
L'encarregat tècnic	La persona encarregada tècnica
L'inspector	La persona responsable de la inspecció / la inspecció
L'interessat	La persona interessada
Nascut a...	Lloc de naixement, natural de

2- **L'ús de formes dobles:**

En lloc de	Proposem
El gerent	El gerent / la gerent
El director	El director / la directora
El cap de servei	El / La cap de servei
El secretari	El secretari / la secretària
El tesorero	El tesorero / la tesorera
L'administrador	L'administrador / l'administradora
L'interventor	L'interventor / la interventora
Sr.	Sr./Sra.

Annex 13.1. . LECTURA DE L'OBRA LITERÀRIA PEDRA DE TARTERA, DE M. MARBAL I ASSISTÈNCIA A LA REPRESENTACIÓ TEATRAL. Fitxa alumnat.

PEDRA DE TARTERA. ACTIVITAT.

1. Resumeix l'argument de l'obra (aproximadament 15 línies).

2. Pel que fa a l'*escenografia*,
 - 2.1. La llar de foc
Quina importància té aquest element al llarg de l'obra?

En quins moments s'apaga? Esmenta'ls.

 - 2.2. L'escudella
Escriu la recepta. Què simbolitza aquest plat dins l'obra?

 - 2.3. Com es representen els horrors de la Guerra civil a l'escenari? Què han d'imaginar les persones espectadores?

3. Pel que fa als *personatges*,
 - 3.1. Esmenta'ls i caracteritza'ls breument. (físicament i psicològica)
 - 3.2. Quin és el paper de la dona dins la societat d'abans de la Guerra civil? Quins canvis creus que s'han produït a l'actualitat?

4. Pel que fa a l'*autora de la novel·la*, Maria Barbal, digues
 - 4.1. Data i lloc de naixement, professió
 - 4.2. Enumera, al menys, 5 obres més.

Annex 13.2. . LECTURA DE L'OBRA LITERÀRIA PEDRA DE TARTERA, DE M. MARBAL I ASSISTÈNCIA A LA REPRESENTACIÓ TEATRAL. Material TNC.

Guia didàctica de *Pedra de tartera* de Maria Barbal
Adaptació teatral de Marc Rosich
Autoria de la guia didàctica: Anna Díaz-Plaja, Isabel Civera i Juli Palou.
Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura – UB

Informacions i orientacions per al professorat

Propostes didàctiques

Informacions i orientacions per al professorat

Sobre l'autora

http://www.escriptors.cat/autors/barbalm/pagina.php?id_sec=447
<http://lletra.uoc.edu/ca/autor/maria-barbal>
<http://www.joanducros.net/corpus/Maria%20Barbal.html>

Sobre l'adaptador teatral

http://www.teatrenacional.com/qui_es_qui/marc-rosich.html
<http://www.muestrateatro.com/autores/a0420.html>

Sobre l'obra

<http://www.tnc.cat/ca/pedra-de-tartera>

Sobre la proposta didàctica

Activitats relacionades amb el conflicte
Activitats relacionades amb els personatges
Activitats relacionades amb el context
Activitats relacionades amb la posada en escena
Treball de recerca

Informacions i orientacions sobre la proposta didàctica

El text teatral i la seva posada en escena fan possible que els joves espectadors puguin presenciar *de quina manera uns personatges concrets viuen un conflicte en un context determinat*. Els actors, amb el seu captivament, ajuden a percebre quines qüestions són importants en aquesta vida (l'amistat, l'enveja, l'amor,...) al mateix temps que mostren possibles maneres d'abordar-les.

Anar al teatre, viure el teatre i submergir-se en la proposta que representa cada espectacle ha de ser una experiència gratificant, lúdica, intel·ligent i sensible. És per això que les propostes didàctiques tenen un caràcter obert i aborden l'obra des de perspectives diferents. Entenem que aquestes propostes didàctiques han *d'ensenyar a llegir teatre* i han *d'ensenyar a mirar teatre*, i incidir d'aquesta manera en el que podem considerar el punt central de la formació de l'espectador.

➤ **Ensenyar a llegir teatre:** Cal introduir el lector en les convencions que sostenen l'estructura de l'obra. Per això s'ha de distingir entre «text principal o diàleg» i «text secundari o anotacions», i s'ha d'introduir la terminologia que remet a «escenes» o «actes». Tot plegat sense oblidar que el lector ha de copsar els element narratius que componen l'obra: el conflicte que es planteja, la seva progressió i la construcció dels personatges.

➤ **Ensenyar a mirar teatre:** És necessari que el lector prengui consciència de la transformació del text en l'espectacle. Per aquest motiu, ha d'aprendre a observar i analitzar els elements que conformen la posada en escena. En aquest apartat cal prendre en consideració des del mateix local i la distribució del públic, fins a la semiòtica dels diferents llenguatges teatrals (il·luminació, música, gest, decorats, etc.).

Tenint en compte aquestes consideracions, hem agrupat en quatre apartats les propostes didàctiques:

- activitats relacionades amb el conflicte,
- activitats relacionades amb els personatges,
- activitats relacionades amb el context,
- activitats relacionades amb la posada en escena

PROPOSTES DIDÀCTIQUES

Activitats relacionades amb el conflicte

Activitats relacionades amb els personatges

Activitats relacionades amb el context

Activitats relacionades amb la posada en escena

Treball de recerca: propostes

Orientacions sobre les activitats relacionades amb el conflicte

A totes les obres literàries succeeix alguna cosa important a partir de la qual res no serà igual. Les activitats que es plantegen en aquest apartat han d'ajudar, d'entrada, a delimitar quin és aquest conflicte i quina esletxa obre entre el món conegut i allò que pot succeir en un futur. Un cop centrat el conflicte, caldrà analitzar de quina manera evoluciona a través de les diferents escenes o actes.

Cada escena o acte és com una peça d'un complex trencaclosques que el director disposa amb una lògica determinada, amb el propòsit que els espectadors se sentin atrets pel que succeeix dalt de l'escenari i tinguin curiositat per saber de quina manera es resoldran els conflictes plantejats.

Fem notar que aquests conflictes no són nous, però tracten des d'una nova perspectiva el que podem considerar com a «problemes de sempre», problemes inherents a la mateixa condició humana. Per això, és important que els joves espectadors no només entenguin i interpretin el tema i l'argument de l'obra, sinó que puguin relacionar-lo amb altres relats que els són propers i familiars.

No podem perdre de vista que per als adolescents d'avui el teatre no és una forma «natural» d'espectacle. Molts d'ells disposen d'un món de referències que amb tota probabilitat serà una barreja d'aprenentatges fets en un context escolar i d'aprenentatges adquirits i interioritzats fora d'aquets àmbits (concerts, pel·lícules, programes de televisió, etc.). El fet de tenir-ho en compte ens fa veure la necessitat de partir dels coneixements de què disposen i fer-los entrar en diàleg amb el món que els presentem a través del teatre.

- activitats relacionades amb el conflicte -

Orientacions sobre les activitats relacionades amb els personatges

Cada personatge és una presència concreta a escena. Cada un té una presència concreta, perquè vesteix, es mou, parla, gesticula... d'una manera singular, encara que en ocasions n'hi ha que per la manera de fer o de ser remetent a arquetips ben coneguts (l'avar, l'arlequí, etc.).

A més, cada personatge se situa de manera diferent pel que fa al conflicte que es planteja. Alguns el provoquen, d'altres senzillament responen a la iniciativa dels primers, i encara n'hi ha alguns que tenen papers quasi irrelevants. Ara bé, allò que justifica la presència d'un personatge a l'escenari és el conjunt de l'acció que es desenvolupa. Amb més o menys intensitat i voluntat, tots contribueixen a crear un clima determinat.

Tal com succeeix a la vida real, els personatges no són estàtics. Podríem afirmar que l'escenari els ofereix una oportunitat de conduir la seva manera de fer i de ser i, així mateix, els dona l'oportunitat de reconduir-la. De vegades aquesta evolució es produeix davant dels ulls de l'espectador, però no sempre és així, ja que hi ha ocasions en què un salt de temps entre dos actes fa aparèixer un personatge transformat a nivell físic i amb un caràcter i una manera de fer diferents.

Cada personatge, davant d'unes circumstàncies concretes, pren unes decisions determinades. Ho fa sense receptes, movent-se sempre en l'ambigüitat que caracteritza la naturalesa humana. Els joves han de situar-se al cor d'aquesta oscil·lació que sempre hi ha entre les múltiples possibilitats, han de copsar el valor de cada decisió, els avantatges i els inconvenients que comporta. Per això, és important entrar en diàleg amb cada personatge i aprendre a valorar amb mesura i consideració les seves accions i les seves reaccions.

Per entendre a fons el rol que juga cada protagonista de l'obra és necessari analitzar *què diu* i *com ho diu*. El *què* remet al contingut del seu discurs, en canvi, el *com* es relaciona amb els elements prosòdics (entonació...) paralingüístics (qualitat de la veu, ritme...), sorolls (esbufecs...) i extralingüístics (gestos...).

- activitats relacionades amb els personatges

Orientacions sobre les activitats relacionades amb el context

Tota obra s'inscriu en unes coordenades espaciotemporals i les paraules que expressen els que la protagonitzen s'han de saber escoltar també des d'aquestes coordenades. I encara que l'autor del text hagi fet una opció concreta, la persona que dirigeix la nova posada en escena és ben lliure de prendre les seves opcions. Així, podrem arribar a distingir entre:

- Moment en què s'escriu l'obra
 - Moment en què l'autor situa l'obra.
 - Moment en què el director situa l'obra.
- Moment en què l'espectador assisteix a la representació.

Les opcions que es prenen a cada moment responen a l'intent d'arribar a un públic que, al seu torn, també interpretarà allò que succeeix dalt de l'escenari a partir dels prejudicis d'una època determinada. Per aprofundir avui en la comprensió d'una obra escrita en qualsevol context espaciotemporal és necessari tenir en compte la capacitat receptiva dels espectadors, és a dir els coneixements que tenen del moment històric, de la geografia en què es mouen els protagonistes, de la dimensió que en un temps i en un espai concret pot adquirir un conflicte determinat.

Per tot plegat, la reflexió sobre l'espai i el temps és ineludible quan es vol analitzar qualsevol obra. Els joves espectadors podran copsar molt millor les intencions de l'autor i del director si tenen l'oportunitat de «sortir» de l'obra i buscar informació relacionada amb el moment i el lloc on s'ha de situar el conflicte. El context, sens dubte, afavoreix la comprensió del text.

- activitats relacionades amb el context

Orientacions sobre les activitats relacionades amb la posada en escena

Cada obra de teatre transmet moltes informacions simultànies a través dels diferents *llenguatges teatrals*. Algunes d'aquestes informacions acostumen a ser més o menys fixes (p. ex.: els decorats, el vestuari), mentre que d'altres varien de manera constant (p. ex.: els gestos, la paraula). Cada un dels llenguatges teatrals segueix el seu propi codi; així, una música suau pot transmetre sensació d'intimitat; el gest ràpid i bruscat acostuma a acompanyar moments de tensió... Ara bé, tots aquests codis han de confluïr en una mateixa intenció.

La persona que dirigeix una obra sempre treballa amb un equip, que acostuma a estar format per membres que s'encarreguen de:

- L'escenografia.
- La il·luminació
- La banda sonora.
- El vestuari.

El director fa una determinada lectura de l'obra i, conjuntament amb el seu equip, pren unes opcions estètiques. És per això que davant de cada posada en escena, cal observar i seguir amb atenció de quina manera s'expressen els diferents *llenguatges teatrals*: els decorats i l'attrezzo –quina època o univers pictòric evoquen?– el vestuari –és fidel a l'època o hi ha un trencament?–, i a partir de la il·luminació, la música, etc., ens podem formular preguntes del mateix estil.

Cal valorar aquests elements i comprendre que són estètics i ideològics: la tria de la música, d'una forma i d'un color per al vestuari, d'un decorat o d'una disposició de l'escenari són opcions que pren el director per persuadir l'espectador que faci una lectura o una altra de la representació.

- activitats relacionades amb la posada en escena

Activitats relacionades amb el conflicte

1. Si haguéssiu de resumir el tema de *Pedra de tartera* en una frase, quina d'aquestes quatre triaríeu:

- a) Història d'una família pagesa
- b) La vida d'una dona
- c) Els costums pagesos del Pallars
- d) Un símbol de la Catalunya rural al segle xx.

2. El diccionari defineix una tartera com a «extensió de terreny, al flanc d'una muntanya, coberta de pedres despreses dels cims». El títol de l'obra, per tant, remet a una situació d'inestabilitat, perquè cada pedra d'una tartera sempre depèn del moviment de les altres. És lògic que una obra situada al Pallars prengui el títol d'un espai, la tartera, que coneixen molt bé les persones que viuen o van a la muntanya.

En un moment de l'obra, Conxa diu:

Conxa: tan dolentes som?
¿Què hem fet nantres?
¿Per què los rocs acuden al pedregar?
Em sento com una pedra amuntegada
Una pedra amuntegada en una tartera.
Fent equilibris.
En una tartera.
Si algú alguna cosa encerta a moure-la,
Cauré amb les pedres rodolant cap avall
Si res no s'atansa, m'estaré quieta dies i dies
M'estaré quieta dies i dies
Dies i dies

(Intermedi: Aragó)

En aquesta reflexió queda justificat el títol, *Pedra de tartera*, que és una metàfora sobre la pròpia Conxa.

- a) Sabíeu què és, una pedra de tartera? Penseu que a l'obra li escau el títol?
- b) Penseu un altre títol, també metafòric, i escriviu una reflexió sobre la nova proposta.
- c) Si l'obra se situés en un ambient de mar, quin títol podria transmetre la mateixa sensació?

3. L'obra comença amb els records d'infantesa de Conxa:

Conxa: A casa, de solemnitats se'n gastaven poques. I sabiva prou bé que, si pare i mare s'entreteniven a parlar amb jo i es desfeven en explicacions, això volia dir que l'ocasió era solemne (...) I quan vaig veure pare que se m'apropava, vai imaginá'm prou bé què volive dí'm.

Pare: Mira, filla... mare m'envie pra... pra...
(Pròleg: L'Ermita)

Abans de veure (o llegir) l'obra, i tenint en compte que explica la vida d'una dona de procedència molt humil a la Catalunya rural de principis del segle xx, suggeriu diferents raons per les quals el pare vol parlar amb ella.

Després de veure l'obra, analitzeu les causes per les quals els pares de Conxa van prendre aquella decisió, i les conseqüències que se'n van derivar.

4. En quina mesura es pot preveure el desenllaç de l'obra des del principi? Quin to té? Quines claus ens proporcionen la classe social dels personatges, el moment històric, l'ambientació, alguns comentaris, etc.

5. Molts contes i moltes històries s'inicien amb un personatge que els pares, per una raó o una altra, no poden fer créixer al seu costat. Anoteu títols que reproduïxin aquesta situació i les raons que expliquen l'opció dels pares.

Obra	Raons que expliquen l'opció dels pares o dels seus responsables
Relat de Moisès	
Jane Eyre	
Heidi	
Harry Potter	

6. Observem les idees tradicionals sobre homes i dones a pagès:

Jaume: Així tinrem hereu.

Què é una casa de pagès sense un home?

L'home té força pra la terra, pral bestiar.

L'home té força pra construir. Pra produir canvis. Pra crear.

Conxa: La dona té los fills. Los crie, segue, té cura de l'hort, dels galliners, dels conills. Fa la feyna de la casa i tantes coses més: les conserves, els embotits.

(Primera escudella: Pallarès)

L'obra es desenvolupa en un espai que no és industrial i amb feines del camp molt poc mecanitzades. En quina mesura els canvis que es produiran en l'organització i els mateixos sistemes de treball modificaran les idees que expressen Jaume i Conxa? Com descriuríeu el paper de l'home i la dona ara, en una casa de pagès?

7. El Mossèn és un home conservador, i no pot estar d'acord amb els ideals de la República. Expliqueu el significat de les afirmacions que fa en el seu discurs al començament de la Guerra Civil:

Mossèn: ¡Tanto desorden por fuerza se había de ordenar! ¡Esta República es un desastre! [...] ¡El infierno hace cada día nuevas conquistas! Las almas se pierden y caen en el abismo como los copos de nieve en el invierno y las hojas de los árboles en el otoño. El mundo arrastra a la muchedumbre con seductores halagos ¿Qué averno

tan espantoso de males nos precipitan la irreligión y el libertinaje de nuestros días! ¿Y seréis, Señor, insensible a tanta miseria? No, no, no se glorie Lucifer por mas tiempo.

(Primera escudella: Pallarès)

Comenteu a què es refereix amb expressions com «tanto desorden», «un desastre», «el infierno hace cada día nuevas conquistas», etc. Feu suggeriments per a les expectatives de canvi que té el Mossèn: «¿Y seréis, Señor, insensible a tanta miseria? No, no, no se glorie Lucifer por mas tiempo.»

8. Compareu l'argument de *Pedra de tartera* amb altres obres programades al TNC en temporades anteriors:

- *La Casa de Bernarda Alba*
- *Aloma*
- *La nit més freda*

9. El text que podeu llegir a continuació correspon a un dels fragments més dramàtics de *Pedra de tartera*, tal com es pot llegir a la novel·la:

La miro i em sembla un àngel de bonica. Així, sense rentar ni pentinar, també. S'assembla més que cap de tots tres al seu pare... I ell, què deu fer, pobret, de segur que pensa molt en nosaltres.

No havia estat mai a la Noguera. És gran. Cap de comarca. Aquí sí que es veu gent. Ens miren de lluny com si portéssim la pesta. I la portem: la por, la incertidud, el sofriment... Ara adiuem que la presó és plena. Haurem de quedar-nos fins demà en un local, damunt d'on fan parada els cotxes. Per sort és gran. Ens distribuim a prop els uns dels altres amb l'instint de fer-nos costat. Anem a desenrotllar el matalàs per estirar els ossos. Però ¿Què passa? L'Elvira se'm tira al coll i m'estreny tan fort que gairebé m'ofega. I plora, plora sense parar... No la puc fer respondre. ¿Què tens?, ¿què tens, dona? Quan començo a dir-li baixet: mira que tot això ha de passar, que demà potser..., em fa callar. Mare, mare, que aquesta mateixa matinada els han mort tots vora el pont. M'ho ha dit un soldat que és de Montsent i que em coneix, però fins ara...

A continuació, la versió teatral:

Conxa: Sembles un àngel de bonica. Així, sense rentar ni pentinar, tamé. De tots tres, ets la que t'assembles més al teu pare. Què deu fer, ell? Segur que tamé pense molt en nantres. *(Elvira no pot seguir fentse la forta i arrenca a plorar.)*

Què tins? Què tins, dona? Mira que tot això ha de passar, que demà potser...

Elvira: *fent-la callar:* Mare, mare, que aguesta mateixa matinada los han mort vora el pont. A tots.

Conxa: Com ho saps?

Elvira: M'ho ha dit lo soldat.

(Angeleta és la primera a plorar. Tot seguit s'hi suma Elvira. Conxa es fa la forta una bona estona. Acarona els cabells d'Angeleta, que té el cap enfonsat en la seva falda. Finalment, Conxa no pot aguantar més i també arrenca a plorar.)

(Primera escudella: Pallarès)

Observeu els canvis per a la versió teatral, especialment, pel que fa a:

- a) Detalls d'ambientació
- b) Especificació de les accions
- c) Reflexions de la narradora

10. Convertiu el fragment de la versió teatral que llegireu a continuació en un hipotètic passatge de la novel·la. Heu de tenir presents els següents aspectes següents:

- a) Un narrador en tercera persona
- b) Cal fer servir l'estil indirecte
- c) Cal donar detalls d'accions, de lloc i de temps.

Jaume: Conxa, Conxa, Conxa... Aguet ball lo balles amb jo.

Conxa: El tinc emparaulat amb Martí.

Jaume: Martí? Quin Martí?

Conxa: Martí de can Sebastià.

(Primera escudella: Pallarès)

Activitats relacionades amb els personatges

1. L'obra de Maria Barbal és un itinerari per la vida d'un personatge, la Conxa. S'inicia a l'Ermita, quan ella és encara una nena, i s'acaba a Barcelona, quan se sent a «l'últim graó abans del cementiri». Al llarg d'aquest itinerari hi ha situacions que marquen un ara i un després en la seva vida; en alguns casos aquests canvis han provocat la seva felicitat i, en altres, tot el contrari.

Feu el recorregut per l'experiència acumulada per la Conxa i anoteu en aquest quadre els canvis que es produeixen en la seva vida i la repercussió anímica que tenen.

Conxa	
Canvis que marquen un abans i un després	Sentiments que li provoca el canvi

2. Es pot afirmar que Conxa és una dona admirable? Què persegueix realment? A quins problemes ha de fer front? Quins mitjans fa servir per aconseguir els seus objectius? Feu tres grups:

- a) El primer descriurà la Conxa des d'un punt de vista positiu: abnegada, bona mare, treballadora, pacient, resignada, etc.
- b) El segon grup n'oferirà una visió més crítica: indecisa, poc rebel, conformada, poc resolta, etc.
- c) El tercer grup analitzarà quins arguments han fet servir un i altre grup.

3. Els monòlegs de Conxa fan avançar l'argument. Quina informació desvetllen del personatge? Recordeu alguns exemples.

4. Feu un recorregut per l'experiència de vida de les vostres àvies. On van néixer? Van viure sempre on havien nascut? Quines feines feien a casa? La seva història personal té algun punt de contacte amb l'experiència de la Conxa?

5. Conxa marxa de casa i gairebé no torna a veure els seus pares. Poseu-vos per parelles. Un de vosaltres ha d'escriure una carta de Conxa a la seva mare per comunicar-li que es casa amb en Jaume. L'altre ha de respondre.

6. Jaume, el promès de Conxa, li diu que no fa cara de Conxa. Ella contesta: «Conxa sona a dona grossa. CONXA. A dona grossa, ferrenya.»

- Els autors posen molta cura en la tria dels noms dels seus personatges. Per què penseu que Maria Barbal va triar el nom de Conxa, quan ella mateixa diu que no li escau? Quin altre nom triaríeu per a la protagonista de *Pedra de tartera*?
- Feu el mateix entre vosaltres. Us escau, el nom que teniu? Per què? Quin altre triaríeu?

7. Conxa parla així de l'oncle Ramon:

Conxa: (...) Un cop mort, vai sentir la fiblada de l'estimació per aquell home que m'haví fet uns quants anys de pare. Potser no haví posat entusiasme, que no anave amb lo seu caràcter, però sí bona voluntat. (...)
(Primera escudella: Pallarès)

Els sentiments que veiem a l'obra no són expansius, ni oberts. Com demostra Conxa que estima en Jaume? I les seves filles? Com demostren afecte els altres personatges?

8. A Jaume, en contrast amb el pretendent Martí, se'l presenta com un jove dinàmic, interessat per l'actualitat, amb aspiracions polítiques. Quins són els trets que el caracteritzen? S'afilia a Esquerra Republicana. Avui, en quin partit militaria?

9. Els cosins de Barcelona porten de regal una fruitera de porcellana. Observeu la diferència d'actitud davant del regal de la tia i de la Conxa.

Tia: Cafè, galetes, una rajola de xocolata. Com van portar l'any passat. Això sí que mos fa goig. Però una fruitera de porcellana? Fotuda la gràcia! La fruita é per guardâ-la estesa en un lloc fresc i no per tenî-la amuntegada per fer bonic

Conxa: Però miri, tia. Miri l'ansa trenada. I les cireres, amb la cua i dos fulles cada una.

Tia: Amb qualsevol cop se'ns trencarà i llavos fê-li un nus a la cua.

Conxa: Però é tan bonica

Tia: Més val un tros de pa sec.

(Primera escudella: Pallarès)

Són dues postures davant la vida: una és més pragmàtica, buscant el servei de les accions i de les coses, l'altra aprecia la seva bellesa al marge de la utilitat. Imagineu una conversa entre Conxa i la tia a l'entorn de una hipotètica tria de professió de Conxa.

10. Conxa ha de marxar a Pallarès per ajudar la tia Encarnació i l'oncle Ramon «amb los trossos, l'hort, les vaques, la poralla i los conills» entre altres coses. En arribar, la tia Encarnació li diu per on començarà: «Demà al matí mos toca tombar l'herba dels prats de Costa Varada. Espero que no et facin por els escurçons.»

Escriuiu una entrada d'un diari hipotètic de la Conxa, just després d'arribar a Pallarès, explicant tot el que fa en un dia qualsevol.

11. Quins canvis observeu entre el comportament i les expectatives de les tres generacions de dones? De la tia Encarnació a la Conxa? I de la Conxa a l'Elvira?

12. Quins dels qualificatius que trobareu a continuació defineixen de manera més acurada la personalitat de la tia Encarnació?

- Estalviadora
- Distant
- Organitzada
- Seriosa
- Pràctica
- Religiosa
- Supersticiosa
- Dura
- Carinyosa
- Altres

13. Diferents personatges se situen al voltant de la Conxa. Destaquem la relació que té amb dues dones, la tia Encarnació i la Delina. Feu un llistat, per ordre d'importància, de les coincidències i de les discrepàncies que té amb aquests personatges.

Tia Encarnació		Delina	
Coincidències	Discrepàncies	Coincidències	Discrepàncies

Activitats relacionades amb el context

1. Maria Barbal va néixer a Tremp, la capital del Pallars Jussà. A *Pedra de tartera* l'acció se situa a petits nuclis de població del Pallars que, per la seva manera de fer i de viure, contrasten amb la vida de la gran capital, Barcelona. Els fets que s'expliquen ocorren al voltant de la Guerra Civil Espanyola, per tant a la primera meitat del segle passat. Avui la situació als pobles del Pallars és ben diferent, tal com podeu comprovar si consulteu aquests dos espais web:

<http://turisme.pallarssobira.cat/situacio.php>
<http://www.pallarsjussa.net/cat/>

Contrasteu les expectatives de vida que podia tenir una noia, com la protagonista de l'obra, nascuda a un poblet del Pallars ara fa aproximadament cent anys i una jove del segle XXI. Penseu en: la infantesa, l'escola, els amics, la possibilitat de trobar feina, etc.

2. A la pàgina que indiquem a continuació trobareu informació sobre la situació del Pallars i les perspectives de futur. Després de consultar-la, redacteu un breu informe que porti per títol:

«Zones rurals, situació actual i perspectives de futur.»

http://redrural.tragsatec.es/web/temas/grupos_leader+/detalles_grupo_Ficha.asp?identi=4082

3. L'obra fa un recorregut pels esdeveniments més importants de la història de Catalunya des de començament del segle XX fins a la dècada dels 60. No obstant això, es fan poques referències explícites a aquests esdeveniments. Una raó podria ser que es presenten des de la perspectiva de la Conxa, el món de la qual es reduïa a la vida quotidiana de la casa i les feines del camp. Una altra explicació seria que la Conxa no vol recordar aquests esdeveniments, molt dolorosos per a ella. Hi estariéu d'acord?

a) Després de veure l'obra, recordeu com es tracten els fets següents:

- La proclamació de la Segona República Espanyola
- El començament de la Guerra Civil – «El alzamiento».
- La Guerra Civil
- La repressió de la postguerra
- Etc.

b) Imagineu l'evolució dels personatges següents si la Guerra Civil no l'haguessin guanyat els nacionals:

- Jaume, marit de la Conxa
- Mossèn Miquel
- Elvira i Angeleta

4. A moltes societats tradicionals s'acostumava –i s'acostuma– a enviar els fills fora de casa en funció de la situació de la família: excés de germans, falta de diners, necessitat d'acompanyar un parent sense fills, dedicació a la religió, etc.

Llegiu el diàleg inicial de *Pedra de tartera* i comenteu les preguntes que trobareu a continuació:

Mare: A casa som molts. L'hereu, les teues germanes, lo petit, tu. I encara gràcies que Joan é al seminari. Prò fet i fet, som molts.

Pare: No é que sobri ningú. Perquè a casa no sobre ningú.

Mare: Vas venir al món perquè Déu vulgué i s'ha d'acceptar lo que Déu envie. Prò los temps no són d'abundància...

Pare: Massa boques i poca hisenda.

Mare: I ham pensat... que marxis a Pallarès per ajudar tia Encarnació.

Ella ha desesperat de tenir fills i, amb los trossos, l'hort, les vaques, la poralla i los conills, a ella i oncle Ramon, de fenya no els en falta.

Pare: Mans, els fan falta.

Mare: Mans i companyia, que comencen a fê-se grans.

(Pròleg: L'Ermita)

- Quin era el paper de l'hereu? Funcionava igual a tota Espanya?
- Per quin motiu devien enviar les famílies un fill al seminari?
- Devien utilitzar mètodes anticonceptius?
- De quina manera es planteja avui la qüestió de la natalitat a Catalunya? I a Europa? I a l' Índia? I a Xina?

5. En un moment de l'obra, la Conxa afirma que "la llengua em sembla com una eina... que tothom fa servir per la mateixa cosa, però cadascú l'agafe a la seva manera".

- Quines sensacions, relacionades amb la llengua, heu tingut mentre escoltaveu els diferents personatges? Creieu que parlaven tots de la mateixa manera? Comenteu, per exemple, el cas del mossèn? Quins motius poden fer que les parles que se senten no siguin totalment coincidents?
- Consulteu el glossari que trobareu a la web del TNC.
<http://www.tnc.cat/ca/pedra-de-tartera>

Comenteu maneres de dir que puguin ser sinònimes a:

amassar amb força farina

anar a vistes

deixar-se arribar el ruc a les cols

ser més gormand que les paelles

c) Quantes variants del català (i de castellà) detecteu en el vostre grup? Feu diversos grups, i observeu la diferència d'accents, de conjugar els verbs o d'anomenar les coses.

6. Els assessors lingüístics de l'obra (Xavier Macià, Noèlia Motlló i Ramon Sistac) han pres una opció clara: «la intenció no ha estat fer un treball d'academicisme dialectològic, sinó crear l'aparença d'un llenguatge, un artifici que faci creure a l'espectador que està escoltant el parlar quotidià dels personatges que hi ha dalt de l'escenari.»

- Memoritzeu el diàleg que segueix i procureu expressar-lo com si fóssiu els actors de l'obra:

Conxa: Tinc por que els oncles me puguin tirar en cara qui sap què.

Delina: El què?

Conxa: No ho sé. La pobresa dels meus. No sóc la seua filla. Aquí sempre seré una visita.

Delina: Una visita? Mai tant! A veure... no t'han cridat ja per portar la plata de l'aufàbrega, a la sortida de missa?

Conxa: Sí.

Delina: Doncs ja està. Ja et pots considerar del poble. Ja ets dins la colla dels joves...

Conxa: Jo crec que si m'han cridat per passar la plata é perquè tia ha fet un entretec a Mossèn Miquel.

Delina: Jo crec que deu ser pel que fa córrer la gent...

Conxa: Què fa córrer la gent?

Delina: La gent xerra molt.

Conxa: Prò si jo no hai fet cap res.

Delina: I els fadrins s'hi fixen! (*Conxariu.*) De què rius, xica? Què et penses?

Conxa: Ja em diràs tu quins fadrins s'hi fixen, en jo?

Delina: Vos que te'n faigui la llista?

Conxa: Quina llista?

Delina: De què vos que sigui? D'homens fent cua!

Conxa: Que no!

Delina: Los homens auloren de pressa una bona pubilla!

Només en una cosa has de parar compte. Escolta'm bé...

Conxa: A veure ara amb què sortiràs...

Delina: Sobretot... no et dixer arribar el ruc a les cols!

(Primera escudella: Pallarès)

b) Analitzeu ara el diàleg destacant els trets lingüístics que considereu més rellevants (per exemple, *homens*, en comptes de la forma *homes*).

c) Llegiu els trets de la pronúncia que destaquen els mateixos assessors lingüístics:

- Els sons j i tj entre vocals esdevenen i consonant (*pujar, festa maior, festeiar* en comptes de *pujar, festa major, festejar*).
- El so palatal inicial x es pronuncia africad, com si fos tx (*txic, txiular, txolís* en comptes de *xic, xiular, xolís*)
- A inici de mot, la vocal àtona e tendeix a obrir-se en a (*asperar, astómac, ampassar, anfarinar* en comptes d'*esperar, estómac, empassar, enfarinar*).
- La vocal e inicial àtona en situació pretònica tendeix a tancar-se en i (*vidella, ginoll* en comptes de *vedella, genoll*).

- Desaparició de la lletra e en el verb *deixar* (*dixa-la, es dixave portar...*)
- La o inicial àtona tendeix a diftongar-se en au (*aucell, aubrir, auliva* en compts d'*ocell, obrir, oliva*)

Amb tota la informació que ja teniu sobre les convencions lingüístiques de l'obra, convertiu aquest fragment de la novel·la en un passatge de la peça teatral. Es tracta de la visita que la Conxa fa als de l'Ermite quan mor la mare:

«Tot i que el Jaume volia acompanyar-me cap a l'Ermite tia no hi va consentir. Era també la seva germana. Totes dues vam marxar corrents cap allí.

Vaig retrobar pare i germans fets un mar de llàgrimes, i jo que no em sabia avenir que s'hagués mort qui m'havia portat al món sense poder dir-li adéu.»

7. Comenteu entre vosaltres quina relació teniu amb el Pallars:

- Quants hi heu anat de turisme?
- Alguns hi teniu parents, amics, coneguts?
- Alguns sou descendents de persones que hi hagin nascut?

8. L'escudella és un dels fils conductors de l'obra. Saber fer una bona escudella representa per a la Tia gairebé com una prova iniciàtica. Al llarg de l'obra fa referència als diversos ingredients que utilitza:

- aigua	- boleta de sagí	- fideus
- verdures	- farina	- arròs
- gallina	- sal	- tall
- cansalada	- botifarra	- ceba
	- cigrons	

Amb tots aquests ingredients, com faríeu vosaltres una bona escudella?

- Aporteu receptes d'escudella de casa vostra, i compareu-les.
- Comenteu-ho per grups i escriviu una recepta on s'expliqui bé el procés.

9. A més de l'escudella, a l'obra es parla molt de menjar. De fet, pràcticament tota l'acció gira a l'entorn d'una cuina, amb el foc encès i preparant escudella. Llegiu aquestes frases:

Conxa: No entenc per què cosí Tomàs ha de deixar la mica de greix del pernil vora el plat.

Tia: Porta'l aquí. No s'ha de fer re malbé. A la sopa!
(Primera escudella: Pallarès)

Aprofitar el menjar que sobrava era un costum molt arrelat en el temps en què se situa l'obra, i més encara en una casa de pagès. A casa vostra existeix actualment aquest costum? Quins plats es preparen amb allò que ha quedat d'un altre dia?

10. Conxa i Jaume s'han vist molt poques vegades. Després de ballar junts el dia de la Festa Major en Jaume li anuncia el seu interès per ella:

Jaume: Fes saber als de casa que et vull festejar. Tornaré el diumenge a la tarde per saber la resposta.
(Primera escudella: Pallarès)

Quan en Jaume parla amb en Ramon i l'Encarnació, entre tots tres estableixen el contracte de matrimoni de Jaume i Conxa, mentre aquesta pela patates:

Jaume (*entrant, conciliador*): Mirin... tot se pot enraonar. Primer, sé que necessiten mans. I segon, no em vui endur Conxa de ca seu... ni tampoc no volem fugir i campâ-la pel nostre compte. O sóc l'hereu. Sóc cabaler i no tinc on poder emportâ-me-la. I tampoc no ho vui cap. Perquè sé que Conxa està lligada a vostès per un profund sentiment de gratitud. Per tot el que han fet per ella. En resum, nantres, simplement, mos vulrim casar. I sense portâ'ls cap inconvenient. Sé que els preocupen les meues anades i vingudes... prò si cal, jo puc ajudar en los treballs forts de l'estiu... segar, agarbar, transportar, batre... i a l'hivern, quan lo treball de pagès no és tan fort, puc fer de paleta on em súrtinga feina. Lo sou que guanyi... vostès el porran administrar. I de retruc, també puc apareiar tota la casa, que bon xic esbucada està.

Oncle: I purrís passar a viure a Pallarès?

Jaume: Purrí passar a viure aquí a Pallarès.

Tia: I nantres purrim governar els cèntims?

(*Jaume fa que sí amb el cap, mentre Conxa segueix pelant les patates*)
(Primera escudella: Pallarès)

- Quines de les afirmacions que es fan en aquesta conversa us semblen més sorprenents? Per a cadascuna d'aquestes afirmacions expliqueu com es fan les coses en les parelles d'avui.
- Malgrat això, sembla que en Jaume i la Conxa es casen per amor. Definiu la relació d'aquesta parella al llarg de l'obra.

11. Delina intenta convèncer Conxa que forma part de la comunitat:

Delina: Prò aquí a Pallarès estàs bé, oi?

Conxa: No ho sé

Delina: Mai tant! Clar que ho sas.

Conxa: Tinc por que els oncles me puguin tirar en cara qui sap què.

Delina: El què?

Conxa: No sé. La pobresa dels meus. No sóc la seua filla. Aquí sempre seré una visita.

Delina: Una visita? Mai tant! A veure... no t'han cridat ja per portar la plata de l'aufàbrega, a la sortida de missa?

Conxa: Sí.

Delina: Doncs ja està. Ja et pots considerar del poble. Ja ets dins la colla dels joves...
(Primera escudella: Pallarès)

a) Com s'arriba a formar part d'un determinat grup? Per exemple la biblioteca, l'esplai, la colla d'amics, un partit polític, el municipi, etc.

b) Què creieu que significava «portar la plata de l'aufàbrega a la sortida de missa»? Coneixeu tradicions semblants?

12. Busqueu informació sobre l'Exposició Internacional Barcelona 1929 i imagineu què és el que més va impressionar tia Encarnació:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Exposici%C3%B3_Internacional_de_Barcelona_de_1929

13. El pare de la Conxa sempre li explicava un conte, el del vell de Montenar i els calçotets:

Pare: Hi havia una vegada un vell de Montenar que va anar a visitar lo mas d'uns veïns. Havín estès la bugada vora el foc, justament a sobre el mateix banc on lo vell va seure, i un cop acabada la visita, en alçà's del banc, uns calçotets se li enganxen a la roba. A mig camí, prò, s'adone que porte una cosa pengim-penjam al detrás del gec... Què serà?...

(Pròleg: l'Ermita)

Conxa l'explica després als seus fills. Mai no el sentim acabar. Com creieu que pot acabar aquesta història? Feu una roda amb improvisacions.

Activitats relacionades amb la posada en escena

I. L'obra està ambientada en una cuina, i l'acció té lloc a aquest espai. Les cuines han estat un tema recurrent en la història de la pintura, especialment al segle XVII. Observeu aquesta il·lustració, de David Teniers el Jove (1610-1690):

a) Compareu l'escenografia dissenyada per Max Glaenzel i E. Cristià al TNC amb la d'aquest quadre.

b) Imagineu que heu de dissenyar una escenografia diferent a la que heu vist. En quina us inspiraríeu? Consulteu, per exemple, els llocs web següents:

<http://news.webshots.com/album/548896344loLqVw>

http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Kitchens_in_art

2. La llar de foc encesa és un element indispensable a l'escenografia de *Pedra de tartera*. Només és mig apagada en moments tràgics per a la família. Quins altres elements penseu que podrien simbolitzar aquesta idea de quotidianitat? Proposeu altres objectes que posaríeu a escena, com ara: fruita a la taula, o el diari.

3. Com imagineu l'Ermita, la casa que Conxa ha deixat? Fixant-vos en la decoració que veiem a escena, feu una proposta d'ambientació d'aquest altre espai.

4. A l'obra que veureu al TNC es presenten cinquanta anys de la vida de Conxa en «un encadenament d'escenes sense interrupció», en paraules de la directora, Lurdes Barba. Al dossier de premsa del web del TNC, Marc Rosich, responsable de l'adaptació teatral de la novel·la, explica l'estratègia dramàtica per la qual va optar:

...D'aquesta manera, en el temps que Tia i Conxa ens preparen una escudella (o més aviat dues), tenim la sensació que tota la vida de Conxa ha passat davant nostre, una vida lligada a la cuina del mas, amb els únics punts de fugida del pròleg de la infància, l'alberg a l'Aragó on és deportada amb les seves filles i la porteria de l'Eixample barceloní, a l'epíleg.

a) Llegiu el text de Marc Rosich, i després de veure l'obra comenteu els recursos que es fan servir per marcar el pas del temps.
b) Imagineu que la Conxa, en lloc de viure a una casa de pagès, viu en un ambient diferent, per exemple, en una colònia tèxtil, o en una família d'advocats. Com es podria traslladar «l'escena única» de *Pedra de tartera* a aquests contextos? Com es podria representar el pas del temps?

5. Com es representen els horrors de la Guerra Civil a l'escenari? Què han d'imaginar els espectadors? Què se suposa que saben? Comenteu esdeveniments que es recullen a l'obra dels quals teníeu informació a partir de lectures, pel·lícules, etc.

6. Comenteu en quina mesura es complementen l'escenografia i la projecció d'imatges. Creieu que el muntatge audiovisual:

- Obre una finestra al món exterior?
- Complementa la informació del text?
- Reforça l'impacte dels moments més dramàtics?
- Aporta informació sobre la manera de vestir, de ballar, etc. dels diferents períodes en els quals transcorre l'obra?
- Aporta dinamisme al desenvolupament de l'obra?
- Altres.

7. Hi ha moments feliços i esdeveniments tràgics en la vida de Conxa. Quins són a parer vostre els recursos que fa servir la directora de l'obra, Lurdes Barba, per fer reaccionar el públic en diferents moments de l'obra?

8. Quan la mare de Conxa li explica que haurà de marxar a viure amb els seus tiets ella sent ganes de plorar:

Conxa: Mare continuave parlant i jo notave un nus al coll, com un llaç que em tibave pels dos extrems, i em començave a fer mal fins que el nus s'estave a punt de desfer... El darrer que jo volia era plorar.

(Pròleg: L'Ermita)

En el viatge camí de Pallarès també sent la necessitat de plorar:

[...] Prò només dixava que els ulls se m'enaigüeissen i, quan notava que anaven a caure llàgrimes, respirava fort i me les empassava ca a dins.

(Pròleg: L'Ermita)

Descriuiu en quatre línies els sentiments i les sensacions físiques que experimenteu quan ploreu. Compareu les vostres descripcions i observeu quines imatges o quines expressions es repeteixen.

Quan aneu a veure l'obra observeu com es reflecteixen a l'escenari aquestes emocions.

9. Assageu de dir les paraules de Conxa quan explica a en Jaume com va anar el part de la seva primera filla:

Conxa (atabalada, sense saber trobar les paraules): Bé. Lo part.... bé... molt bé: Ja ho veus que va anar bé. Molt de tràfec, vingue draps, l'aigua bullent, les dents serrades... tia corrent amunt i avall... tot va anar molt depressa... no vai tenir ni temps de veure la criatura que tia ja me l'haví pres... i tu no hi eres... i bé, no é que me'n recordi cap de gaire coses més... tot va ser molt... molt... no ho sé... però va anar molt bé. Bé. Bé. Molt bé.

(Primera escudella: Pallarès)

Pareu especial atenció a les pauses; tingueu en compte que hi ha molta emoció continguda en les paraules de Conxa.

10. Observeu com es mouen i les accions que duen a terme les protagonistes femenines a la cuina, en trobareu un exemple a l'acotació següent:

(Un cop ha desaparegut la Conxa petita, l'adolescent, amb les noves espadenyes als peus, sembla reactivar-se i comença a feinejar per la cuina. Portant coberts a l'aigüera, plegant estovalles...)

(Primera escudella: Pallarès)

Observeu també com es mouen i què fan els homes. Comenteu les diferències.

11. Observeu els vestits que porten la protagonista, la seva amiga Delina i tia Concepció. Dissenyeu un vestuari per a totes tres pensant que l'obra es desenvolupa a l'any 2010. Heu d'actualitzar-lo, però respectant l'adequació als diferents moments. Així:

PERSONATGE	SITUACIÓ
Conxa	Dia de la festa major, quan balla amb en Jaume
	Trasllat a l'Aragó, durant la guerra
Delina	Cuidant el bestiar a la muntanya
Tia Concepció	Abans i després de la mort de l'oncle Ramon

12. A l'adaptació teatral de *Pedra de tartera* la tia presenta la masia a la Conxa amb aquestes paraules:

Tia: La casa é gran. Antes hi haví molt tràfec. Ara només hi som nantres.

A dalt hi ha quatre habitacions. La teua é la més petita. Les escales porten a les golfes. No hi entris. Hi ha massa vides i fa anys que no s'andrecen. Als baixos, hi ha l'estable, lo pati de batre i la portalada, que done arran de plaça. Pr' aquí se baixe al celler i a la cort de les vaques. Aquí detràs, hi ha el paller i la gàbia dels conills. Quan els vaiguis a donar de menjar, para compte. Hi ha uns forats per fer caure l'herba seca que donen directament a les menjadores dels animals. Vigila no se t'hi enfonsi la cama i vaiguis a parar damunt del cap d'una vaca.

(Primera escudella: Pallarès)

A la novel·la és la mateixa Conxa qui presenta la casa amb aquestes paraules:

"La casa on els oncles vivien era molt gran. Quasi tant com la dels pares a l'Ermita. Devia haver estat fa molts anys una casa plena de gent i de tràfecs perquè tenia la planta baixa, dos pisos i encara unes golfes sota teulat.

L'estable i el pati de batre ocupaven els baixos arran de plaça, on es podia sortir per una gran portalada. Unes escales pujaven per davant d'aquest portal al primer pis, que era ocupat per un breu rebedor d'on sortien cap a dalt unes altres escales i cap a la dreta un passadís desigual. (...) Darrere la sala que feia de cuina i menjador hi havia el paller, que tenia unes trampes a terra per on es feia baixar l'herba seca directament a les menjadores dels animals. (...) Al costat del paller hi havia una gàbia que feia la impressió d'una veritable caseta. La casa dels conills. (...)

El segon pis tenia quatre habitacions, cada una amb el seu gran llit de ferro, la palangana vora la gerra de l'aigua per rentar-se, i en les dues més grans, a més a més de finestra, hi havia un petit armari amb lleixes, excavat a la mateixa paret. D'aquest pis segon en sortien unes escales cap a les golfes. (...)

- Després de llegir les dues explicacions, feu un esquema de la casa que es descriu. Destaqueu-ne els diferents nivells i la funció que complien.
- Segons aquest esquema, a quin espai condueix la porta que veiem a dalt de l'escala a l'escenari del TNC?
- Compareu l'organització de la masia catalana amb altres tipus d'edificacions com la casa menorquina, un *pazo* gallec i un *cortijo*. Podeu trobar informació a:

<http://ntic.educacion.es/w3/eos/MaterialesEducativos/bachillerato/arte/arte/arquitect/arq-enla.htm>

Com seria l'escenari si l'acció se situés en una d'aquestes edificacions?

Treball de recerca

Compareu *Pedra de tartera*, de Maria Barbal, amb *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda. Observeu en totes dues obres:

- La importància de la veu narrativa.
- El perfil de les protagonistes, Conxa i Colometa.
- El paper dels personatges masculins.
- El rerefons polític.
- La importància del mitjà: el poble de muntanya a *Pedra de tartera* i Barcelona a *La plaça del Diamant*.

Completeu el treball amb un paral·lelisme entre la biografia de les dues escriptores.

Annex 14.1. Publicacions a la Revista del centre. Material publicat.

MATERIAL PUBLICAT LA REVISTA

NO ET DEIXIS TREPITJAR!

El passat 25 de novembre, l'Institut Guindàvols vam voler afegir-nos al seguit d'actes celebrats a la ciutat per manifestar el nostre rebuig contra la violència sexista, que afecta especialment dones, però també infants i adolescents.

L'acte, que va mobilitzar 300 persones, entre alumnes i docents, va servir de cloenda d'una campanya realitzada al centre durant el mes de novembre amb el lema NO ET DEIXIS TREPITJAR i que ha consistit en la lectura d'un manifest redactat pel propi alumnat, el visionat d'alguns treballs audiovisuals en anglès de l'alumnat de Batxillerat i l'actuació de la cantant de hip-hop lleidatana BIGUI.

La cançó central de l'acte, que duu per títol ¡Basta!, és un missatge explícit de denúncia de la violència contra les dones, i la cantant ha estat acompanyada musicalment per professorat i alumnat del centre, juntament amb una coreografia dissenyada per a l'ocasió també a càrrec un grup d'alumnes d'ESO.

Cantant: Bigui (nom artístic de Abiguel Freixanet)

Acompanyament musical:

- Hugo Alarcón (guitarra elèctrica) - profe
- Ramon Gallart (baix) – 2n BATX
- Okba Boumeshad (beat box) – 4t ESO

Coereografia: Lourdes Vargas, Clàudia Raya, Anna Borràs, Judith Chesa, Leslye Villareas, Dense Minguell, Anna Ariño (alumnes de 1r i 2n ESO), dirigides per Monika Stefanova de 3r ESO.

Text del manifest llegit:

MANIFEST 25 DE NOVEMBRE A L'INS GUINDÀVOLS DE LLEIDA

Avui, 25 de novembre, dia internacional contra la violència sexista, nosaltres, des de l'Institut Guindàvols, volem expressar públicament el nostre rebuig envers aquest atemptat contra els drets humans que és la violència sexista.

També volem donar el nostre suport a totes les dones que pateixen o han patit aquest tipus d'abús. Els volem transmetre el nostre recolzament perquè sàpiguen que no estan soles, que siguin fortes i que no tolerin que ningú les faci sentir inferiors.

També volem manifestar la nostra solidaritat envers tots els infants, nens i nenes, que de retruc, són víctimes innocents d'aquesta violència contra les seves mares. Per eradicar aquest tipus de violència, nosaltres defensem la igualtat entre gèneres com a valor bàsic social, perquè ... entre iguals, no hi pot haver abusos.

Demanem a tots els nois i noies, a tots els homes i dones, col·lectius, entitats i poders públics que cadascú en el seu àmbit de responsabilitat, col·labori en l'eliminació de la violència sexista.

Per això,

DAVANT DELS MALTRACTAMENTS, nosaltres diem: NO ET DEIXIS TREPITJAR!!

També l'alumnat de 1r ESO va inaugurar la seva exposició de fotografies fetes a l'espai de tutoria i que podeu veure a les aules corresponents. També s'han exposat a la televisió del vestíbul les presentacions en diapositives fetes per l'alumnat d'anglès de 1r de Batxillerat.

Teresa Quintillà

Abiguel Freixanet Pardo (Bigui)

Des de petita m'ha agradat i he tingut molta facilitat per escriure. Durant l'adolescència em va començar a cridar molt l'atenció la música, en contret el Rap i el Soul. A partir dels 14 anys, vaig trobar divertit adaptar les meves lletres a la música i sortia a cantar en alguns concerts de micros lliures (freestyles) . A mesura que he anat creixent, he ampliat el registre musical, amb reggae, funk, jazz...

Fins fa aproximadament un any, que em vaig incorporar a la banda "The Crossfathers", resident a Lleida, i he participat en un altre grup de Lleida, que es diu "La Cinta", fent col.laboracions, i amb altres...

Tinc bastants cançons en solitari, però encara no he gravat res.

Pròximament, prepararé el meu treball personal i espero tirar endavant amb els projectes actuals i els que vinguin.

Les meves lletres es basen en la vida quotidiana, en la realitat que veuen els meus ulls, sempre acompanyades de consciència, problemes socials, i en direcció a l'Amor i la veritat.

COMMEMORACIÓ DEL DIA CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

El dia 25 de novembre vam commemorar a l'institut Guindàvols el dia contra la violència de gènere. Aquell dia a l'IES Guindàvols les noies de Funky i hip hop van ballar a la sala d'usos múltiples una de les cançons d'Abiguel Freixanet, coneguda també com a Bigui. La cançó s'anomena Basta. Li va posar aquest nom perquè es refereix a dir prou a la violència de gènere. A part d'aquesta cançó, que van ballar amb la monitora , la Monika Stefanova, que també és alumna de l'institut. L'Abiguel va cantar altres cançons. També ens va ensenyar un video on es podia veure la violència entre un noi i una noia. Cal destacar la col.laboració de l'Okba, un nois de quart i del professor de música, Hugo Alarcón.

Clàudia Raya

Per què no puc fer-ho?

El nostre alumnat de 4t ESO ha participat a la Jornada ***Per què no puc fer-ho?***, organitzada pel Centre Dolors Piera de la Universitat de Lleida. Aquesta activitat té l'objectiu d'apropar a noies i nois estudis que estan tradicionalment estereotipats i animar-los a conèixer-los millor i a escollir-los sense que els prejudicis sexistes determinin aquesta elecció.

Aquesta activitat té l'objectiu d'apropar a noies i nois estudis que estan tradicionalment estereotipats i animar-los a conèixer-los millor i a escollir-los sense que els prejudicis sexistes determinin aquesta elecció. Aquesta jornada, celebrada el 5 de novembre al Campus de Cappont, està dirigida a presentar els estudis de l'Escola Politècnica Superior de Lleida a l'alumnat femení i els de la Facultat de Ciències de l'Educació a l'alumnat masculí. De fet, és una adaptació dels projectes europeus Girl's Day i oy's Day, i hi han participat un total de 443 estudiants de tota Lleida. Durant tot el matí l'alumnat ha participat en tallers dirigits a les noies (Robocode, Energia solar, Autòmats i Eye tracking) i tallers dirigits als nois (Estudi de casos en l'àmbit de la infància, joventut, mediació i salut mental). La jornada s'ha clos amb una conferència a càrrec del psicopedagog Daniel Gabarró.

M. Teresa Quintillà

Annex 15.1. PUBLICACIONS A ESCOLES EN XARXA. Material publicat.

PUBLICACIONS A ESCOLES EN XARXA. CURS 2010-11

1. Divendres, 5 de novembre del 2010. Teresa Quintillà.

Per què no puc fer-ho? Jornada contra els estereotips sexistes

Els nois i les noies de 4t d'ESO de l'institut Guindàvols han participat a la Jornada Per què no puc fer-ho?, organitzada pel Centre Dolors Piera de la Universitat de Lleida. Aquesta activitat té l'objectiu d'apropar a noies i nois estudis que estan tradicionalment estereotipats i animar-los a conèixer-los millor i a escollir-los sense que els prejudicis sexistes determinin aquesta elecció.

Aquesta activitat té l'objectiu d'apropar a noies i nois estudis que estan tradicionalment estereotipats i animar-los a conèixer-los millor i a escollir-los sense que els prejudicis sexistes determinin aquesta elecció. Aquesta jornada, celebrada el 5 de novembre al Campus de Cappon, està dirigida a presentar els

estudis de l'Escola Politècnica Superior de Lleida a l'alumnat femení i els de la Facultat de Ciències de l'Educació a l'alumnat masculí. De fet, és una adaptació dels projectes europeus Girl's Day i boy's Day, i hi han participat un total de 443 estudiants de tota Lleida. Durant tot el matí l'alumnat ha participat en tallers dirigits a les noies (Robocode, Energia solar, Autòmats i Eye tracking) i tallers dirigits als nois (Estudi de casos en l'àmbit de la infància, joventut, mediació i salut mental). La jornada s'ha clos amb una conferència a càrrec del psicopedagog Daniel Gabarró.

M. Teresa Quintillà

2. Febrer 2011. Carme Saltiveri i Gemma Torrent.

Visita a l'exposició fotogràfica España oculta de la fotògrafa Cristina García Rodero.

El passat dimarts 22 de febrer i, dins el context de la celebració del DIA INTERNACIONAL DE LA DONA, els de 1t de batxillerat vam visitar al CAIXAFORUM l'exposició fotogràfica ESPAÑA OCULTA, de Cristina García Rodero.

El grup de coeducació de l'institut Guindàvols vam triar com a eix o tema per tal de celebrar el Dia de la dona, les

dones fotògrafes. Des de l'àrea de Ciències Socials i Llengua catalana i literatura ho hem aprofitat per visitar la magnífica exposició de fotos de Cristina García Rodero. Les esmentades fotografies van ser realitzades a partir de la mort de Franco tot i que tenen l'aparença de ser molt anteriors. La fotografia ens mostra racons d'Espanya i personatges de l'època. No té la pretensió de narrar, explicar ni jutjar sinó que només descriu aquesta Espanya singular tot convidant-nos a fer un exercici de memòria personal i històrica.

A més de relacionar-les amb la història recent d'Espanya també hem pogut encaixar les fotografies dins diferents corrents de la història de la pintura i el cinema ja que, en bona part, reten un homenatge a pintors com Velázquez, Rembrandt, El Greco, Goya, Van Gogh o cineastes com O. Wells, Buñuel o Berlanga.

Des d'aquí us recomanem la visita a l'exposició.

Carme Saltiveri i Gemma Torrent

LA FOTOGRAFIA QUE MÉS M'HA AGRADAT

Nom i títol: *El Rocío*

Població: Huelva

Província: Huelva

Any: 1979

Descripció: En la fotografia es pot veure un seguit de caravanes antigues passant per un paisatge totalment rural.

Les persones es troben dintre de les caravanes i algunes caminen fora.

Per últim, a la dreta, podem veure un home a cavall, vestit amb la vestimenta típica del Rocío.

Valoració personal: Aquesta és la fotografia que més m'ha cridat l'atenció ja que no mostrava cap processió, ni cap festa tradicional estrambòtica, simplement com la gent fa la travessia del *Rocio*.

A més el contrast de llum em fa pensar si era de dia (al matí) o cap al vespre, etc. És a dir, em fa rumiar i observar atentament la fotografia.

Penso que els contrastos que apareixen a la imatge són magnífics perquè d'aquesta manera capta l'atenció del públic.

Paulina Lanyoh

3. Febrer 2011.

COMMEMORACIÓ DEL DIA INTERNACIONAL DE LA DONA.

A l'Institut Guindàvols celebrarem el dia Internacional de la Dona, que és el 8 de març, fent una exposició amb fotografies de figures femenines de la nostra família en situacions quotidianes. Volem transmetre que tant la dona com l'home poden tenir les mateixes oportunitats laborals, ja que en èpoques anteriors, la dona era inferior respecte al treball, i només s'ocupava de les feines domèstiques i dels fills. Ens interessa observar com vestien, quins pentinats portaven, l'aspecte físic, ja que semblaven més grans del que eren en realitat, a causa del treball.

Sara Elcacho i Mariona Genís

4. Febrer 2011. ARTICLE D'OPINIÓ. "El futbol, cosa d'homes?"

Dos jugadores de la Selecció Espanyola de Futbol Femení Sub-17 gaudint de la victòria.

Hi ha molta gent que pensa que el futbol és cosa d'homes. Nosaltres opinem que, com a tots els esports, hi poden jugar persones dels dos sexes. No estem gens d'acord amb la gent que té aquesta opinió, ja que nosaltres hem practicat aquest esport, i podem tenir les mateixes condicions que els homes. També pensem que si ens fiquem a contar totes les dones que els agrada seguir el futbol ens quedariem sorpresos.

Si una dona vol ser futbolista pensem que ha de tenir les mateixes oportunitats que els del sexe masculí.

També creiem que per poder jugar a futbol es necessita estar en forma, i ficar-hi moltes ganes, ja que és un esport una mica complicat. En el món futbolístic hi ha molta discriminació respecte a les dones, ja que pensen que les dones no tenim les mateixes condicions físiques que els homes com ara la força, la velocitat...

Com a moltes altres coses, hi ha persones que creuen que els homes són millors en els esports, però quantes dones han aconseguit fer història? Quantes han aconseguit ser conegudes mundialment? Però també, quantes s'hauran quedat a mig camí per aconseguir el seu somni?

Creieu, sincerament, que es pot fer alguna cosa al respecte? Es pot valorar molt més a les dones?

La televisió també influeix molt en aquest àmbit, no informen dels partits de futbol femení. Prefereixen retransmetre els partits masculins, ja que donen molta més audiència.

Del 8 d'abril al 26 de juny, es va celebrar el Campionat Europeu de Futbol femení Sub-17 en el qual la Selecció Espanyola es va proclamar campiona. Quanta gent de tot el país va estar pendent d'aquest campionat? Quanta gent s'ha assabentat de la victòria femenina? En canvi, quanta gent va seguir la Copa del Món a Sud-Àfrica? Tota Espanya va estar al corrent. Millor dit, tot el món va estar pendent del Mundial 2010.

Mariona Genís i Sara Elcacho.

[1 comentari](#)

Tens tota la raó, el futbol no és solament de dones, és per a tots, homes i dones, dones i homes, la gent que diu que el futbol és solament per homes són discriminants, que encara pensen que estem al segle XXI.

Bryan Tovar

5. Març 2011. COMMEMORACIÓ DEL DIA INTERNACIONAL DE LA DONA.

A l'Institut Guindàvols, des del 7 de març hi ha instal·lada l'exposició **Fotògrafes pioneres a Catalunya**, cedida per l'Institut Català de les Dones, per celebrar el Dia de la Dona (8 de març).

L'Institut Català de les Dones té com a objectiu el reconeixement de les experiències de les dones. Per aconseguir-ho es proposa rescatar l'obra de moltes creadores que van innovar l'art amb la seva obra i que, desgraciadament, són desconegudes.

Dins d'aquesta recuperació de la memòria, ens trobem l'exposició **Fotògrafes pioneres a Catalunya**. S'hi pot observar fotografies que són testimoni d'una visió de la societat de cadascuna de

les fotògrafes representades. Sovint aquestes dones utilitzaven el seu treball per fugir de les normes imposades, això implicava un desafiament de la visió que es tenia d'elles mateixes.

Les fotografies de l'exposició permeten valorar els avenços tècnics de l'època i també veure la realitat de l'època.

L'exposició consta de 12 plafons cadascun d'ell dedicats a una fotògrafa. Els noms són els següents: Anaïs Napoleon, Dolores Gil de Pardo, Carme Gotarde i Camps, Madronita Andreu, Montserrat Vidal i Barraquer, Rosa Szücs de Truñó, Carme García de Ferrando, Mara Serradell i Sureda, Roser Oromí Dalmau, Roser Martínez Rochina, Montserrat Sagarra i Joana Biarnés.

6. Març 2011. COMPETICIÓ DE KORFBAL A LLEIDA.

Ahir, 17 de març hi hagué una competició de Korfball a Lleida.

A les 6:30 em desperto amb moltes ganes de tornar al llit, em canvio de roba i surto per anar al pavelló a les 7:30. Vaig arribar amb el David i l'Adriana al pavelló a les 9:00. Al principi tant sols es veia els alumnes de nostre institut, l'aparcament i alguns professors.

Vam estar a les grades, amb els de Josep Lladonosa al costat, vam repassar les normes de korfball:

1r: no podem donar mes de tres passos amb la pilota;

2n: els nois no poden marcar les noies, i les noies no poden fer-ho amb els nois;

3r: per evitar els altres grup faci punt, hem d'aixecar el braç per damunt de la pilota que es troba a les seves mans;

4t: no podem marcar l'altre equip quan tiren la pilota de banda. I els que defensen no poden passar a la part dels atacants, ni els atacants poden vindre a la part de l'equip que defensen.

El primer partit el vam fer amb els de Torre Vicens i vam perdre. El segon també. Però, al tercer, quan van arribar l'altra meitat de l'equip, els que van anar a les proves de cangur, vam guanyar, però va ser amb els de 4t A. Després vam guanyar els de 3r del nostre institut. Estàvem a les semifinals. Si guanyéssim els de Josep Lladonosa, aniríem a Barcelona, al les Finals, però vam perdre, eren els millor de tots. Però quan van saber que si guanyaven els de Joan Oró, podríem ser que hi anéssim, els vam guanyar per 4-0.

Al final no van guanyar els premis, però com els equips que van guanyar en primer i segon el lloc no poden anar perquè van a Itàlia el dia de les finals de Barcelona, els de Josep Lladonosa, nosaltres podem anar i estàvem molt contents fins que el Vidal va dir que tan sols faltava decidir qui aniria a jugar a les finals de Barcelona. I tots van pensar que això era una injustícia ja que els que van guanyar vam ser nosaltres.

Gabriela Cardoso 4t B

Annex 16.1. Publicacions al Blog de la Revista. Material publicat.

MATERIAL PUBLICAT AL BLOG DE LA REVISTA

1. CONTACONTES A L'AULA D'ACOLLIDA. "LA VENTAFOCES QUE NO VOLIA MENJAR ANISSOS".

Amb motiu de la celebració de Sant Jordi, es va realitzar l'activitat d'explicar un conte a l'Aula d'acollida. És tracta d'una adaptació del conte tradicional de la Ventafocs. A continuació podeu llegir-lo.

"La Ventafocs tenia moltes moltes ganes d'anar a ballar i...malgrat que la seva marastra no li volia deixar anar... es va escapar quan tothom dormia i se n'hi va anar..."

Carla Túnica

2. KORFBALL. ESPORT COEDUCADOR.

El Korfball és un esport d'equip on participen persones dels dos sexes dins d'un mateix equip. L'objectiu és fer cistella i evitar que en faci l'altre equip. La cistella no és igual que la de bàsquet, sinó que és més alta i no té taulell. El camp es divideix en dos parts, la part defensiva i l'ofensiva. De cada equip hi ha dos nois i dos noies en cada part del camp. Quan entre els dos equips, al marcador suma un nombre parell (2, 4, 6...) les 8 persones que defensen passen a atacar (camp ofensiu) i les que ataquen passen a defensar (camp defensiu). El jugador d'un equip defensa a un jugador de l'altre.

En la lliga professional la cistella és de 3,5 metres d'alçada i el camp mesura 40m x 20m.

Normes:

- No es pot botar la pilota, ni prendre-la de les mans del contrari.
- Una noia només pot defensar a una altra noia, i un noi a un altre noi.
- Si es passa de la línia de mig camp es pita falta.
- Per evitar que l'equip contrari faci cistella, podem col·locar-nos a un metre del rival i aixecar el braç, però sempre sense tenir contacte físic.
- Com a tots els esports, no es pot fer mal intencionadament al rival.

Dijous dia 17 de març del 2011 es va celebrar un torneig de Korfball al pavelló de Pardinyes, on hi van participar alumnes des de 1r d'ESO fins 4rt d'alguns instituts de Lleida. La jornada va començar a les 9.30 del matí i va finalitzar amb l'entrega de trofeus als equips finalistes, els quals aniran a Barcelona a jugar el Campionat de Catalunya de Korfball. En la categoria Infantil l'Institut Guindàvols ha aconseguit la primera i la segona plaça, i en categoria Cadet es va aconseguir una tercera plaça.

Cada any es celebra aquesta jornada i cada any els participants s'ho passen d'allò més bé, coneixent nova gent i fent esport.

Mariona Genís i Sara Elcacho